

EDITORIAL

La Tosca fa 70 anys

Un documentat article a l'interior dóna compte del 70è aniversari de LA TOSCA. Va ser l'abril de 1947 quan va néixer i la revista que teniu a mans ja és el número 768, que aviat és dit.

El número 5 de la revista, corresponent a la Festa Major del primer any, es va il·lustrar amb una fotografia de Just Renom. S'hi veu, a l'esquerra de la imatge, la roca que amaga la font de La Tosca. La riera transcorre, amb poc cabdal, per la part central, entre alguna gran roca que encara es pot identificar actualment. La fotografia es tanca amb la presència d'un home que pesca. La Tosca, llavors, era un paisatge amb anomenada arreu de Catalunya i també destí preferit dels moianesos, en els comptats moments de lleure que tenien.

Encara que en aquests setanta anys el paisatge ha canviat, l'aspecte és ara més semblant al de la dècada de 1940 que al de fa vint anys. En el 2015 s'hi van fer rompudes i es van recuperar camps propers; la llera de la riera es va esclarir i va fer visible, de nou, el molí. La qualitat de l'aigua ja és tot un altre tema: aquell pescador de la fotografia és actualment una quimera. Precisament, s'informa en aquest número del naixement d'una nova plataforma, A Contracorrent, per a pressionar i reivindicar sobre la qualitat de l'aigua a tota la conca del riu Calders.

Les revistes canvien molt més que els paisatges. En aquest número es dóna

compte de la desaparició de *Palestra*, que s'ha fet ressò de l'activitat esportiva a Moià durant quaranta anys. Una notícia que lamentem.

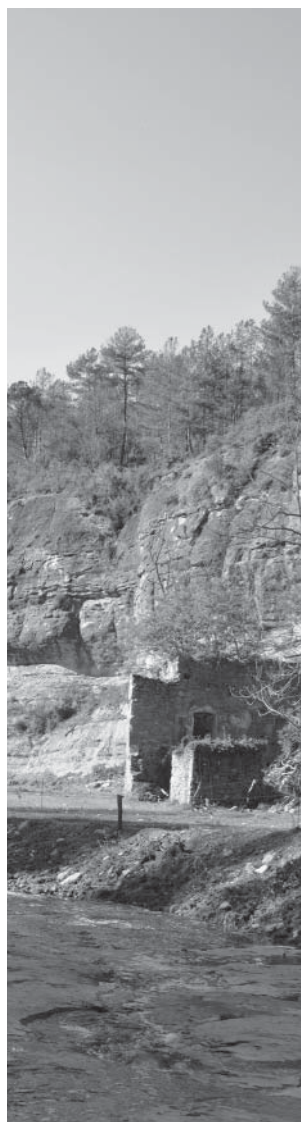
LA TOSCA va néixer en un moment de penúria i de racionaments. Al cap de pocs anys d'acabada la guerra, sense seguretat social ni pensions i amb el català prohibit, quins moianesos, llavors, haurien ni gosat somiar la realitat en què vivim ara? Pel Consell de Redacció hi han passat tres generacions. La darrera és la més novella, amb poc més de cinc anys d'experiència en l'edició de la revista. En els 42 números editats fins ara hi han participat 284 col·laboradors diferents. També s'ha ampliat la presència de notícies d'altres municipis del Moianès.

Setanta anys és una edat respectable. Fins ara les *analítiques* (nombre de subscriptors, anuncis, vendes, etc.) indiquen una salut de la revista bastant bona. Però hi ha uns marcadors que no enganyen: el paradigma digital, les xarxes socials i la necessitat d'immediatesa constitueixen amenaces per a les revistes grans i per a les joves.

De moment, però, LA TOSCA avança, i el nostre impressor, Winihard Gràfics, ens ha ofert pàgines en color com a regal d'aniversari. Gràcies! Un agraïment que fem extensiu a tots els col·laboradors: autors, subscriptors, anunciants, etc. Tots plegats farem cap als setanta-cinc anys.

ÍNDEX

Editorial	3
Moianès	5
Notícies breus del Consell Comarcal	5
Consorti del Moianès	8
El riu Calders, a contracorrent. <i>J. Clarà</i>	9
Les entitats informen	10
Biblioteca de Moià	10
L'ABIC informa	12
Una universitat de Moià per a tu. <i>Univ. d'Estiu del Moianès</i>	13
Museu de Moià	14
Golf Montbrú Moià. <i>C. Llorens</i>	16
Vida municipal	17
Pla de Mobilitat Urbana Sostenible de Moià. <i>J. Riera</i>	17
La carretera de Barcelona. <i>V.H. Marçet</i>	20
Partit Demòcrata, nou projecte per Moià. <i>PDeCAT</i>	22
<i>Palestra</i> , final de quaranta anys d'informació ... <i>J. Clarà</i>	24
Moià inverteix 80.000 a millorar els jocs ... <i>J. Font</i>	25
Actes i esdeveniments	27
Carnestoltes: jocs de taula, circ, xarleston... <i>E. Roca</i>	27
Concert de Damaris Gelabert a Moià. <i>E. Roca</i>	29
Activitats de la Setmana Santa. <i>J. Clarà, E. Roca, N. Abancó</i>	30
Perfils	32
Carla Ubasart, judoka d'alt nivell del Judo Moià. <i>J. Riera</i>	32
Indrets	35
Una llarga història de camins. <i>J. Font</i>	35
De Moià a Sant Jaume de Galícia a peu (1). <i>M. Gutiérrez</i>	36
La Tosca	39
70 anys de LA TOSCA. <i>J. Clarà</i>	39
Natura	42
La inundació de les Coves del Toll ... <i>J. Font</i>	42
Religió	45
¿És antiquat, creure en Déu? <i>J.L.M. Picanyol</i>	45
Breus	46
Moviment demogràfic / Necrològiques	47
Publicacions	48
Dades meteorològiques	50

Molí de la Tosca
(fot. Josep Font)

LA TOSCA Can Carner. Joies, 11-13 - 08180 Moià · latosca@latosca.cat · www.latosca.cat

Consell de Redacció: Mercè Bigorra, Jaume Clarà, Josep Font, Albert Lozano, Elvira Permanyer, Roser Portet, Josep Riera, Elisa Roca, Josep Ruaiç
 Administració: Eduard Gómez
 Impressió: Winihard Gràfics, Moià
 Disseny de la revista: Soldevila. Disseny i Comunicació
 DL B-4501-1983 — ISSN 2014-5160, 2014-5179 (versió digital) — 8 números l'any. Preu de l'exemplar: 4'5 euros

LA TOSCA és membre de l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal

Edita: ASSOCIACIÓ CULTURAL
MODILIANUM

Amb el suport de Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

MOIANÈS

Notícies breus del Consell Comarcal

Consell Comarcal del Moianès

Ensenyament

- El Consell Comarcal assumirà les competències en matèria d'ensenyament el pròxim curs escolar 2017-2018.

Del 12 al 26 de maig es podran sol·licitar, per primera vegada des del Consell Comarcal del Moianès, les beques per ajuts individuals de menjador escolar adreçats a alumnat d'ensenyaments obligatoris i de segon cicle d'educació infantil. L'any anterior es van gestionar unes 200 beques al territori. Aquest any es preveu que siguin més perquè s'ha reduït el llinard econòmic per a poder-les sol·licitar.

- Durant el mes de març s'han visitat tots els centres educatius del Moianès, Ampa's i ajuntaments que gestionen el menjador, per tal de recollir dades i informació tant per a organitzar les competències que s'han de gestionar com per a detectar necessitats.

- Des d'aquest curs escolar el Departament d'Ensenyament ha obert una Unitat de Suport a l'Educació Especial a l'Institut Escola de Castellterçol per als municipis del Moianès.

- A l'abril, en el marc de la Fira de l'Estudiant de Manresa des del Consell Comarcal es facilitarà el transport als alumnes de l'Institut Escola de Castellterçol i de l'Institut Moianès.

Serveis socials

- El mes de març s'ha posat en funcionament el Servei d'Informació i Atenció a la Dona (SIAD). Ofereix dues vegades al mes servei d'orientació psicològica i jurídica. El servei, si és necessari, es desplaça als municipis i cal demanar hora prèviament.

- El Consell Comarcal ja està gestionant els expedients del Programa Individual d'Atenció a les Persones en Dependència (PIA). Es disposarà d'un tècnic a temps parcial. En aquest primer trimestre s'han gestionat vint-i-dos expedients. Durant el mes de març s'ha impartit formació en temes de dependència a tots els equips tècnics de serveis socials del Moianès.

- La comarca disposarà d'un Equip d'Atenció a la Infància i l'Adolescència

Conferència de premsa del Consell Comarcal, el dia 24 de gener (fot. CCM)

(EAIA). Serà una prova pilot que inclou-
rà els serveis d'EAIA, model dels Serveis
d'Intervenció Socioeducativa no residen-
cial (SIS) i el Servei d'Integració en Famí-
lies Extenses (SIFE).

- El 27 de febrer es va constituir el
Consell Territorial consultiu i de coordina-
ció de salut pública de la Generalitat, amb
representació del Consell Comarcal del
Moianès.

Joventut

- S'han delegat al Consell les compe-
tències en polítiques de joventut i d'ins-
pecció d'instal·lacions juvenils i segui-
ment d'activitats d'educació en el lleure.

- El 30 de març es va fer una sessió
informativa a les entitats sobre el Decret
267/2016, de 5 de juliol, que regula les ac-
tivitats d'educació en el lleure en les quals
participen menors de divuit anys.

- El Consell forma part de la Xarxa
Impulsors de la Garantia Juvenil i dispo-
sa d'un tècnic impulsor. Durant el primer
trimestre hom ha informat 221 joves, dels
quals se n'han inscrit 34 i han trobat feina
23 joves.

Territori

- Ha finalitzat la redacció del Pla Cul-
tural del Moianès, elaborat a base de tres
taules participatives, en què han pres part
unes seixanta persones, i de diferents en-
trevistes. Es va presentar a Castellterçol

el 30 de març i es pot consultar a la pàgi-
na web del Consell.

- L'Institut Cartogràfic de Catalunya
ha editat un nou mapa comarcal del Moia-
nès, presentat el 24 de febrer a Castellter-
çol pel conseller Josep Rull.

- El Consell, amb la col·laboració de
l'ACM i la Diputació de Barcelona, ha re-
alitzat dos cursos de formació en procedi-
ment administratiu i contractació pública,
en què han participat cinquanta persones.

Promoció econòmica

- Des del desembre fins al juliol, en
el marc del programa de treball i forma-
ció del Servei Públic d'Ocupació de Ca-
talunya, s'han contractat sis persones de
suport en temes de medi ambient, neteja
i turisme. Tres són majors de quaranta-
cinc anys que no cobren cap prestació i
tres són beneficiàries de la Renda Mínima
d'Inserció. Totes sis reben una formació
de 120 hores i estan realitzant tasques de
neteja, condicionament i informació en els
àmbits de turisme i medi ambient dels di-
versos municipis del Moianès.

- Des del novembre i durant sis me-
sos el Consell ha contractat una persona
beneficiària de la garantia juvenil per a
realitzar tasques de dinamització comuni-
tària en el marc del programa de joves en
pràctiques per a persones inscrites en la
garantia juvenil del Servei Públic d'Ocu-
pació de Catalunya.

CLÍNICA PODOLÒGICA MOIÀ

Centre de Podologia autoritzat pel Departament de Salut Plaça del Colom, 4 2n-2a // 08180 Moià

- QUIROPÒDIES (durícies, ulls de poll, ungles, ...)
- CONTROL PEU DIABÈTIC
- BERRUGUES PLANTARS
- ORTESIS DE SILICONA
- ESTUDIS BIOMECÀNICS
- PLANTILLES PERSONALITZADES
- REVISIONS INFANTILS

HORES
CONVINGUDES
DIES DE VISITA

Dilluns
Dimecres
Divendres

Cristina Homs Fargas N° Colegiada: 1456 📞 93.820.91.55 - 659.660.348

**On hi ha gent
passen coses
increïbles.**

**Com trobar
un amor
a primera vista
en una òptica.**

**Surt al carrer,
viu el comerç**

#comerçincreïble

Consorci del Moianès

2ª Trobada Empresarial

El 30 de març, catorze empresaris del Moianès van assistir a la 2ª Trobada Empresarial, durant la qual es van analitzar possibles oportunitats i amenaces del teixit econòmic i social del territori i nous reptes a afrontar.

Programa Reempresa a Oló

L'11 d'abril, Jaume Rodoreda, que regentava des de feia més de trenta anys el supermercat Cal Marcelino, de Santa Maria d'Oló, en no tenir relleu generacional va optar per cedir el seu negoci mitjançant el Programa Reempresa (el Consorci és centre reempresa des del 2013). La reemprenedora, Mercedes Soto, moianesa des de fa quatre anys, donarà continuïtat a un comerç necessari per a cobrir necessitats bàsiques als habitants de la població i mantindrà el lloc de treball existent.

Jornada Agroecològica

El 14 de març, vint-i-nou persones van assistir a la Jornada Agroecològica, organitzada pel Consorci del Moianès a Sant Quirze Safaja. La majoria provenien d'empreses relacionades amb l'alimentació i la pagesia. S'hi van presentar quatre experiències: *Planeses - Garrotxa* (horta i aviram), exemple de les explotacions que formen part de Visita Granges; *El Pastor de Riudaura - Garrotxa*, formatge de cabra i ovella i activitats turístiques a l'explotació; *Pasturabosc - Baix Empordà*, carn de cabrit/xai i serveis de silvopastura, i *Cal Calsot / Ecopyrene - Cerdanya*, carn de vedella i activitats turístiques.

Projecte Biosphère

El 13 d'abril, tècniques de la Diputació i de la Cambra de Comerç de Barcelona van presentar el nou sistema de qualitat

turística Biosphère: la certificació de sostenibilitat turística amb més reconeixement a nivell internacional, que aquest any es preveu implantar a nivell de destinació turística de la comarca del Moianès. A l'acte de presentació hi van assistir tretze empreses, entre restaurants, allotjaments, activitats turístiques i comerços. Pròximament s'iniciarà la formació d'aquestes empreses per a l'obtenció d'aquest nou certificat, que substitueix l'antic SICTED.

Comença el Programa 30 Plus

El projecte 30 Plus és una iniciativa del Servei d'Ocupació de Catalunya que té com a objectiu fomentar la contractació de persones majors de trenta anys i que estan a l'atur, a través de subvencions a empreses que contractin persones que participin en el programa. En el cas del Moianès, es poden tramitar fins a vint ajudes per a contractacions d'aquest tipus, que consisteixen a subvencionar el salari mínim interprofessional durant un període d'entre sis i nou mesos. Alhora, el treballador contractat està obligat a fer una formació relacionada amb el lloc de treball. Durant el mes d'abril s'ha signat el primer contracte laboral dins el projecte, entre una empresa de Moià i una persona també de Moià.

Dinamització comunitària

Durant el primer trimestre des de l'Àrea de Dinamització Comunitària s'han organitzat quatre tallers als casals de la gent gran de Castellterçol, l'Estany i Collsuspina amb un total de cinquantes participants (dos tallers de balls de saló, un de memòria i un d'informàtica, respectivament). A l'Institut Moianès es va realitzar el taller «Desmantellant violències masclistes» per als alumnes de 3r d'ESO.

El riu Calders, a contracorrent

Jaume Clarà

Després de les diverses activitats que aquests darrers anys ha dut a terme La Cosa Nostra, i de les quals ha informat LA TOSCA, ara s'ha creat una nova plataforma. A Contracorrent vol integrar iniciatives ja existents vinculades al conjunt de municipis que aboquen aigües al riu Calders, des del seu naixement a Collsuspina fins a unir-se amb el Llobregat a Navarcles, i incloent-hi Castellcir, Castellterçol, Granera, Moià, Monistrol de Calders i Calders. L'objectiu és poder realitzar més pressió davant els organismes competents —ajuntaments, Agència Catalana de l'Aigua (ACA), Departament de Medi Ambient— per a trobar una solució satisfactòria als problemes de contaminació que afecten el riu.

Per això, A Contracorrent ha presentat un manifest amb el qual s'exigeixen a les administracions els sis punts següents:

1. Promoure un Pla Director per a la conca del riu Calders, per tal de regular i gestionar tots aquells temes que afecten el riu, com els abocaments, els cabals mínims, les rompudes i tales o la gestió del patrimoni natural i cultural. La redacció d'aquest pla haurà de ser participativa, per a poder incorporar totes aquelles persones i entitats actives en la defensa del riu.
2. Aplicar una moratòria d'abocaments industrials per tal de contenir l'abast del problema, evitant ampliacions industrials que suposin una sobrecàrrega de cabal de la depuradora més gran, fins que el problema no estigui resolt.

3. Fer una diagnosi i un mapa sistematitzat de tots els punts d'abocaments incontrolats de la conca del Calders, per tal de determinar l'origen de tots aquests abocaments.

4. Fer ús de l'acció sancionadora per a totes aquelles empreses o persones que incompleixin la legislació sobre abocaments de residus.

5. Regular i adaptar les ordenances municipals d'abocaments al cabal i les capacitats reals de la conca del Calders i la de la Golarada afectada i no escudarse en la fal·làcia legal d'uns barems iguals per al cabal de l'Ebre que per a les rieres del Moianès, ordenant, si cal, el creixement econòmic i urbà a la situació real del territori.

6. Analitzar i fer les millores necessàries al sistema de clavegueram de tots els nuclis urbans per tal d'evitar fuites de xarxes que suposin un problema afegit en l'actual situació dels cursos fluvials, així com també garantir a curt i mitjà termini sistemes de tractament d'aquestes aigües residuals.

El dia 25 de març A Contracorrent tenia previst iniciar, a Monistrol de Calders, una sèrie d'activitats que tindran per escenari cada un dels pobles, amb taules rodones, exposicions, contacontes, xerrades, actuacions musicals... El punt culminant serà la caminada a contracorrent seguint el sentit invers del riu, que sortirà de Navarcles el dia 6 de maig (esmorzar), continuarà cap a Calders (dinar), farà nit a Monistrol (sopar, pernòctació i esmorzar) i arribarà l'endemà, 7 de maig, a Moià (dinar).

CONTRACORRENT

LES ENTITATS INFORMEN

Biblioteca de Moià

Participants en el premi «Atrapallibres» (9 i 11 anys).

Activitat dels alumnes de l'escola J. Orriols relacionada amb la poesia

El pintor moianès Climent Romeu Sala ha exposat a la biblioteca, durant el mes de març, *Art difús*, quadres de diversos estils com són l'aquarel·la, el collage i el dibuix.

Els escaladors veneçolans establerts a Moià des de fa anys Carlos Catarí i Shirleys Noriega van presentar el documental *Life*, dedicat a la seva experiència amb l'escalada i rodat en indrets tan diversos com Albarrasí, Moià, Manlleu, Savassona i la comarca.

La rondallaire Marta Esmarats va explicar el conte *Lentament*, dirigit a infants d'entre un i tres anys: la història ens parla d'un cargol i un cuc que van entrecruant els seus camins mentre canvien les estacions i els colors, a ritme de música i cançons.

Els participants del 12è Premi de Literatura Infantil «Atrapallibres», en les tres categories de 9, 10 i 11 anys, ja han llegit l'últim llibre dels tres seleccionats per al premi d'enguany. Un cop enviades les puntuacions del jurat al Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil cal esperar al mes de maig per a saber els llibres finalistes a nivell de Catalunya.

Continuem amb l'activitat familiar Laboratori de Lectura, aquest mes dedicat a «El món de la nit»: quan molts de nosaltres ja portem el pijama posat i som a punt d'aclucar els ulls, hi ha un món preparat per a despertar-se... Una colla de famílies es va reunir el 14 de març per escoltar contes infantils relacionats amb la nit en tres espais diferents: el bosc, la ciutat i el dormitori. Tot seguit es va fer un taller amb pintura luminescent.

El 21 de març és el Dia Mundial de la Poesia. Per celebrar-ho, el divendres 24 es van fer uns actes molt concorreguts. Primer, la presentació del llibre de poemes *Todos los rincones del mundo*, de Josep Piella. Tot seguit, lectura i recital de poesia a càrrec dels Grans Lectors de l'Esplai i la Gent de Teatre de l'Esplai. Finalment,

els voluntaris locals i internacionals dels Avets van llegir el poema d'Antònia Vicens en diferents idiomes. Amenitzaren l'acte els alumnes de l'Escola de Música de l'Escola Pia de Moià.

Les classes de 1r i 2n de l'Escola Pública Josep Orriols i Roca també van fer a la biblioteca una activitat relacionada amb la poesia: després de la lectura del conte *La gran fàbrica de les paraules*, els alumnes, en petits grups, anaren passant per diferents racons on hi havia exposats llibres de poesia de temàtica diversa. Es demanava que escollissin una paraula bonica i que després l'escriuissin en una flor, que ha servit per a decorar la biblioteca.

Amb la projecció de tres documentals, emmarcats dins el projecte eivissenc *Aiguallums*, s'han acabat les xerrades del Cicle d'Hivern organitzades pel Cercle Artístic del Moianès. Com els anteriors documentals, aquests també estan relacionats amb el procés creatiu; en aquesta ocasió, sobre el treball d'Adrián Cardona, pintor, Julio Herranz, poeta, i Joan Murenu, músic.

La tertúlia del mes, dirigida per Marian Baqués, es va centrar en la novel·la de Miquel Llor *Laura a la ciutat dels sants*. La trobada anual de clubs de lectura es farà a Santpedor el 21 de juny, amb l'escriptor Albert Villaró com a convidat. Si voleu venir-hi, només cal que us apunteu a la biblioteca.

Juntament amb les escoles del municipi, s'ha celebrat una nova edició de la Setmana d'Intercanvi de Llibres: els alumnes han portat un llibre a l'escola i, a canvi, han rebut un val. Tot seguit venien a la biblioteca a bescanviar el val per un llibre.

Finalment recordem als nens i nenes que teniu temps fins al 24 d'abril per a omplir el passaport de lectura Gènius. Aquell dia es farà el sorteig de dos vals per a comprar llibres.

L'ABIC informa

L'Associació de Botiguers i Comerciants de Moià (ABIC) va organitzar per als seus afiliats un seguit d'activitats. La primera se celebrà del 18 al 21 de febrer amb un viatge professional a la capital d'Àustria, Viena. Era la sisena vegada que l'ABIC organitzava un *retail tour* amb l'objectiu de conèixer de primera mà el comerç vienès, veure dissenys d'aparadors, conèixer nous serveis per a acostar als ciutadans el comerç de proximitat, conèixer les tendències comercials de la ciutat, etc. Tot per donar noves idees i trobar

nous impulsos per a afavorir el comerç moianès.

Com cada any els botiguers i comerciants de l'ABIC participaren en el carnestoltes de Moià, el dissabte 4 de març, disfressant-se col·lectivament, aquest any recordant l'època del xarleston. Durant el mateix cap de setmana es va fer el sorteig entre els tiquets de compra dipositats a l'urna de la baixada del Mestre. L'afortunada fou Montserrat Sarri, que podrà gaudir d'un dinar per a dues persones en un dels restaurants adherits a l'ABIC.

L'ABIC a Viena i celebrant el carnestoltes (fot. Alba Clotet)

Una universitat de Moià per a tu

Universitat d'Estiu del Moianès: Univ. d'Estiu Ramon Llull - Consorci del Moianès

Efectivament, a Moià tenim una universitat: la Universitat d'Estiu del Moianès. I s'ha fet pensant en tu. Expliquem-nos.

Va començar fa dos estius i ja prepara la tercera edició. Es fa durant la primera setmana de juliol.

Una universitat per a tu, sigui quin sigui el teu nivell d'estudis i la teva edat. Mira l'oferta d'aquest any. Serà del 3 al 7 de juliol.

Moià té una escola de català del més alt prestigi: val la pena que ens en beneficiem. Per això oferim un curs de català que va espigolant diversos temes. Malgrat que no comencem per les beceroles de la llengua, sí que podem dir que interessa a tothom qui vulgui millorar la llengua dels nostres pares. Qui millor que en Carles Riera per a ajudar-nos a avançar cada tarda de la setmana?

El coneixement d'un mateix és una font de la saviesa. Per això, a poc a poc, anem tocant temes profundament humans. I ho fem amb professors d'alta qualitat humana que, per altra banda, saben fer-se entendre sigui quina sigui la situació de l'oient. Enguany, per exemple, la primera tarda ens vindrà en Jordi Yglesias, un oncòleg, que ens parlarà sobre com podem anar envellint amb salut. En Josep Maria Esquirol és un filòsof. Un llibre seu ha estat un premi estatal i, també, premi Ciutat de Barcelona. La paraula «empatia» ha entrat en el nostre vocabulari. L'Anna Carpena, que en té qui-sap-los llibres, ens ajudarà a reflexionar-hi. Entreu a la xarxa i cerqueu el nom d'en Sergi Torres: doncs, el tindrem aquí! La Roser Ros va ser fa uns quants anys a Moià i ens va fascinar en l'art dels contes. Parlarem sobre què hi ha endins dels contes.

Avui en àmbits escolars i laborals es parla de *mindfulness*. Una paraula de tra-

Assistents a la Universitat d'Estiu del Moianès

ducció complexa: potser «atenció plena», potser «consciència del moment present», potser... De fet, però, es va utilitzant el nom anglès. Es tracta d'anar desenvolupant la capacitat que tenim tots els humans de posar atenció en el present, de manera curiosa i sense jutjar. Una capacitat que es pot despertar, afinar i enfortir amb exercicis com el seguiment de la respiració, el reconeixement corporal i el ioga, entre altres. També es pot afinar i enfortir amb pràctiques informals, com fer conscientment atenció mentre realitzem activitats diàries. I tot plegat per una raó ben senzilla: perquè, com més vivim en el present, més canviem la forma del cervell a fi que acabi tenint el que sovint s'anomena «la forma del cervell feliç». Som convidats a aprendre a viure una mica més serenament. L'Anna Pujol ens hi ajudarà. Ella es va formar durant tres anys amb un dels millors mestres en

Museu de Moià

Visita del conseller de Cultura

El matí del 31 de març el conseller de Cultura, Santi Vila, va fer una visita al Moianès. Va començar per Castellterçol, anant al Castell i a la Casa Prat de la Riba per inaugurar l'Any Prat de la Riba i anunciar una esperada renovació de les instal·lacions d'aquesta casa-museu amb una inversió de 200.000 euros.

Als volts de migdia va arribar a Moià, on fou rebut per l'alcalde, Dionís Guiteras, i diversos regidors. El primer que li va cridar l'atenció fou la impressionant façana i les dimensions de l'església parroquial i, evidentment, del campanar, demanant per a entrar-hi després de visitar el Museu de Moià i Casa Rafel Casanova.

El conseller i les autoritats visitaren la casa íntegrament, seguint les explicacions de la directora del Museu, Marta Fàbrega. Es va començar per la història

aquest camp, Jon Kabat-Zinn, a Massachusetts. Serà tres hores cada matí.

Aquesta setmana és patrocinada per la Universitat Ramon Llull, la qual cosa li permet de tenir el títol d'universitat. El Consorci del Moianès i l'Associació Cultural Modilianum també la patrocinen i li donen suport.

Ens agradaria que prenguéssim consciència que aquesta universitat ens ofereix una possibilitat esplèndida de creixement personal. Unes sessions d'una setmana que són per a tu.

Pròximament sortirà el fullet amb els cursos i les inscripcions. Per a més informació: Consorci del Moianès, Can Carner (Joies, 11-13), www.consorcidelmoianes.cat — 93 830 14 18 — formacio@consorcidelmoianes.cat. O en aquest enllaç d'internet: <http://www.blanquerna.edu/ca/fpcee/masters-i-estudis-de-postgrau/universitat-d-estiu>.

de la casa i seguidament es visità el primer pis amb l'exposició «Aquell Onze de Setembre», en l'explicació de la qual va col·laborar el director general d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni, Jusep Boya, que va dirigir la creació d'aquesta exposició, inaugurada l'any 2005.

A continuació, la visita al Museu Arqueològic i Paleontològic el va poder acostar a la realitat de la rica prehistòria del Moianès i molt especialment dels jaciments de les coves del Toll i de les Toixoneres. La curiositat i uns ulls ben oberts eren la fesomia del conseller en veure la dent del nen o nena neandertal de Moià i visitar l'exposició «Neanderliffe», on també es poden veure altres restes d'animals i eines del jaciment de les Toixoneres (visitable, gratuïtament, fins al 5 de juny). Conseller i alcalde van coincidir que el Moianès és un bon lloc per

a viure des de fa milers d'anys, tal com ha demostrat la presència de humans des de fa 50.000 anys, i que com a moianesos i catalans hem d'estar orgullosos d'aquest patrimoni. El conseller va signar en el llibre d'honor del Museu a la sala de consulta de l'Arxiu Històric i va degustar un mos de productes del Moianès.

Finalment, va fer una visita ràpida a l'interior de l'església parroquial, escoltant amb atenció les explicacions de Ramon Tarter. Li va cridar l'atenció la capella del Santíssim Sagrament amb la talla de grans dimensions del Sant Crist de l'Agonia de l'escultor Asorey i el sarcòfag gòtic del bisbe Pere de Planella. També, l'esplèndida reproducció de l'església de Moià realitzada per Josep Fonts.

Les Coves amplien l'horari

L'augment de visitants del Parc Prehistòric de les Coves del Toll ha fet necessari ampliar l'horari d'obertura de l'equipament per a poder garantir que tothom pugui visitar aquest tresor moianès.

Per Pasqua, com altres anys, s'ha obert tota la setmana del 8 al 17 d'abril, de dilluns a dijous de 10.30 a 14 h, i els caps de setmana el matí de 10.30 a 14 h i a la tarda de 15 a 18.30 h, ampliant aquest

horari de matí i tarda també al Divendres Sant, 14 d'abril. Així mateix, de divendres a diumenge s'ha augmentat el personal per a poder atendre tothom i augmentar el ritme de visites.

A partir de l'1 de maig s'amplia l'horari d'estiu dels caps de setmana a tot el dia de forma ininterrompuda de 10.30 a 19 h, fins al 12 de desembre, i els festius i ponts i horari d'hivern de 10.30 a 15 h.

De vacances al Museu

Aquesta Setmana Santa el Museu de Moià ha tornat a organitzar activitats de descoberta del patrimoni d'una forma lúdica i dinàmica per als nens i nenes de la nostra contrada. Una desena, de cinc a nou anys, han pogut gaudir del Museu i del Parc Prehistòric de les Coves del Toll i aprendre a viure com els prehistòrics: construint cabanes, plantant un hort neolític, seguint rastres, encenent foc, fent llànties, tirant amb arc, recollint herbes re-meieres, fent sarrons, coent galetes...

Aquestes activitats s'han pogut organitzar perquè el Museu compta, de novembre a maig, amb el suport de dos contractes temporals en pràctiques de joves llicenciats subvencionats pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya.

Activitats per a nois i noies. Pràctiques professionals al Museu (fot. Museu de Moià)

Golf Montbrú Moià

Carles Llorens

Benvolguts amics del golf, ja som a la primavera i continuem tant amb l'activitat normal com amb els actes de celebració dels vint-i-cinc anys del club. Us posem al dia respecte al número anterior.

Torneig Carnestoltes. Camp nevad

IV Torneig Carnestoltes. Com no podia ser d'una altra manera, uns quants jugadors i el nostre gerent, el Sergi, vam amenitzar el campionat amb disfresses molt divertides. Els guanyadors del torneig van ser: Scratch, Quim Arnaus / Lídia Antúnez; Handicap: Javi López / Javi López Jr.

Trofeu XIV Casa Club. Scratch: Javi López; Handicap inferior: Marc Avellana; Handicap superior: Pep Vila-Trias.

Amb l'arribada de la primavera, com ja sabeu, vam tenir una bona nevada a Moià i volem compartir amb vosaltres la imatge de com va quedar el camp.

3 Champions League. Scratch: Carles Llorens; Handicap inferior: Ferran Cònsul; Handicap superior: Mateu Miró.

XVIII Trofeu Gastronòmic del Moianès. Scratch: Adrià Arnaus / Judit Gómez; Handicap: Jaume Jou / Carme Gispert.

I pròximament: 4t Circuit Nacex 9x9 (21-22-23 abril) i Champions League mensual 4ª prova (29 abril). També us avancem que el pròxim 10 de juny farem un campionat PRO-AM on jugaran amb nosaltres diversos dels millors professionals del nostre país!

Fins aviat. Veniu al golf, us hi esperem!

VIDA MUNICIPAL

Pla de Mobilitat Urbana Sostenible de Moià

Josep Riera

L'Ajuntament de Moià promou actualment l'elaboració del Pla de Mobilitat Urbana Sostenible. El dia 21 de març tingué lloc a Can Carner una sessió informativa a representants de les entitats —sessió que es farà extensiva a altres grups de la població— a càrrec del moianès i geògraf urbanista Pau Hosta i González, de l'empresa de consultoria de mobilitat INTRA de Barcelona, encarregada de la redacció del document. També participaren en la presentació Joan Capdevila i Albert Clusella, regidors de Via Pública i Urbanisme de l'Ajuntament de Moià, respectivament.

Però, què és el Pla de Mobilitat Urbana Sostenible? És un instrument de planificació que defineix les estratègies de mobilitat de cara al futur. En primer lloc realitza una fotografia de la situació actual del nucli urbà: en quina situació es troben les condicions de mobilitat per on es desplaça la gent caminant, o bé gent amb mobilitat reduïda, o ciclistes, o gent que va amb cotxe, etc. Després investiga les zones de risc amb la finalitat de portar a terme una avaluació dels nivells de seguretat existents en els desplaçaments diaris de les persones i, amb la informació obtinguda, ordena la mobilitat del municipi. És considerada una eina important, amb un retorn positiu per al poble.

A continuació transcrivim una interessant informació, acompanyada d'imatges, que l'empresa INTRA ha tramès a LA TOSCA per mitjà dels impulsors del document, l'esmentat Pau Hosta i González i el també moianès i planificador de mobilitat Joan Estevadeordal i Flotats, en què es pot comprovar com a Moià —i en la majoria de municipis— les infraestructures orientades als desplaçaments amb vehicle privat tenen un paper predominant, en

detriment de les orientades als desplaçaments a peu.

L'espai públic és, per definició, un entorn de convivència social, on els serveis i activitats es distribueixen de manera eficaç i eficient per a satisfer les necessitats del conjunt dels ciutadans. El carrer ha estat durant generacions no solament una via de transport sinó també un espai de trobada i de relació.

Des de la popularització dels mitjans de transport a motor (segona meitat del s. XX) s'inicia una invasió de l'espai públic per al seu ús (circulació i aparcament) fins a arribar (a Catalunya) al fet que el 70% de l'espai viari està destinat al cotxe i el 30% a les persones. Aquesta configuració de l'espai públic allunya usos i funcions urbanes i obliga el vianant a ocupar un àmbit més reduït. La qualitat de vida es veu immediatament perjudicada, ja que dificulta els desplaçaments a peu, augmenta el risc d'accidents viaris, la contaminació acústica i les emissions de gasos.

Si ens fixem en els carrers de Moià, observem que la majoria de l'espai públic està destinat a la circulació i aparcament de vehicles, superant, en molts casos, més del 60% l'espai total destinat al vehicle privat.

En resum, el que es promou com la llibertat (cotxe) és, en realitat, menys espai per a caminar i estar, menys seguretat, menys salut i menys cohesió social.

A partir de 1960 s'inicia en els països nòrdics la reclamació de l'espai públic com a espai de convivència i cohesió social. La millora de l'espai públic té com a objectiu retornar a un àmbit urbà més tranquil, en què els desplaçaments a peu o amb bicicleta tinguin prioritats enfront d'altres

**CLÍNICA DENTAL
PUJOL**

Ctra. de Manresa, 35 - Baixos
08180 Moià
www.clinicadentalmoia.com
Tel. 93 830 06 98
Mòbil 629 058 269

ODONTOLOGIA GENERAL
URGÈNCIES
ORTODÒNCIA
IMPLANTS

Exemple de la distribució de l'espai en percentatge del carrer del Palau i de l'avinguda de la Vila. El vehicle privat ocupa més del 60% d'espai públic d'aquests dos carrers.
Font: treball final de màster d'urbanisme, UOC

Encreuament entre la C-59 i el carrer de Sant Antoni. Actualment l'itinerari de vianants queda interromput (esquerre). A la dreta una imatge simulada amb un pas de vianants.
Font: treball final de màster d'urbanisme, UOC

Carrer de Sant Sebastià, on coincideixen alumnes i pares a peu amb vehicles circulant.
Font: Estudi de camins escolars de Moià. Diputació de Barcelona

alternatives de mobilitat, facilitant així la comunicació social i un ús més humà de la via pública. Així es diferencia entre els carrers de passar i els carrers d'estar.

A Catalunya en el 2003 es va aprovar la Llei 9/2003 de 13 de juny, de la mobilitat. Aquesta llei, pionera a l'Estat espanyol, regula les bases i directrius perquè Catalunya treballi per assolir una mobilitat més segura i sostenible. Un dels documents que desplega la llei són els Plans de Mobilitat Urbana Sostenible (PMUS). D'acord amb la llei, Moià, en ser capital de comarca, està obligada a elaborar el seu PMUS.

Actualment l'Ajuntament de Moià i la Diputació de Barcelona han iniciat l'elaboració del Pla de Mobilitat Urbana i Sostenible de Moià. Aquest pla és un instrument de planificació estratègica per a configurar les estratègies de mobilitat sostenible i fer que aquestes estiguin en consonància amb el foment dels models de desplaçament més sostenibles.

Aquest document representa una oportunitat per al municipi per tal d'analitzar, diagnosticar i proposar actuacions que solucionin les actuals disfuncions en l'àmbit de la mobilitat. El principal objectiu és millorar la qualitat de vida i la seguretat viària de tothom. Durant la seva elaboració es realitzaran jornades de participació i informació a veïns, comerciants, entitats i partits polítics, per tal que tothom contribueixi a fer un Moià més segur i sostenible.

Les primeres dades recollides per a aquest document mostren que a Moià cada dia es realitzen més de 20.000 desplaçaments en vehicle (transport públic i cotxe). Cada moianès o moianesa realitza una mitjana de tres desplaçaments al dia.

Una bona part d'aquests desplaçaments, el 60%, es realitzen dins el municipi, és a dir, tenen origen i destinació en el mateix municipi. D'aquests desplaçaments 7.500 es fan a peu i 4.500 en cotxe, aproximadament.

Aquestes dades mostren, en línies generals, el grau de dependència en l'ús del vehicle privat a Moià. Si bé en alguns casos és del tot necessari —molts de nosaltres hem d'utilitzar el cotxe perquè no tenim altra alternativa— en altres segurament no caldria. Cal assenyalar que el 75% dels desplaçaments en cotxe es realitzen per a una distància inferior a 1,5 km (15 minuts a peu).

A Moià les principals disfuncions observades són:

- Manca d'accessibilitat i seguretat en alguns carrers (voreres estretes, manca de passos de vianants...). La manca de passos de vianants provoca que algunes persones decideixin creuar la carretera fora del pas de vianants. Aquesta situació es dona en el centre del poble. Pel carrer de Sant Antoni circulen cada dia 950 vehicles i s'hi produeixen 2.800 desplaçaments a peu. Juntament amb el carrer del Comerç és l'eix de vianants més important del poble. No obstant això, els vianants no disposen d'un pas de vianants en la seva trajectòria natural que els permeti de creuar la carretera amb seguretat i comoditat.

- L'aparcament en el centre històric del municipi. La disponibilitat d'aparcament en el centre de Moià i la gestió d'aquest (zona blava, bosses d'aparcament, senyalització) serà fonamental per a garantir el correcte funcionament i la utilització de l'oferta existent.

- Situacions de risc en la seguretat viària degudes a la convivència entre vianants i vehicles en determinats entorns (carretera de Manresa, entorns escolars, centre...). Per exemple, a l'hora d'entrada i de sortida d'alumnes de l'Escola Pia, en el carrer de Sant Sebastià, conviuen nenes, nens, pares, mares i vehicles en un carrer per on circulen 900 automòbils al dia i la meitat utilitzen aquest carrer com a bypass a la C-59 per a creuar el poble d'oest a nord.

L'empresa INTRA, un cop hagi elaborat el Pla de Mobilitat Urbana Sostenible de Moià, en el qual, per llei, hi ha d'haver participació ciutadana, realitzarà propostes tècniques, com ara un nou projecte de circulació que podria afectar el canvi de sentit d'alguns carrers, destinar carrers

exclusivament per a vianants, habilitar nous aparcaments, incorporar o modificar passos de vianants, etc., amb la finalitat de millorar l'accessibilitat i la seguretat en els desplaçaments. En definitiva, aconseguir que l'espai públic esdevingui un espai segur.

La carretera de Barcelona

Victor H. Marçet

Com és sabut, fins a finals del segle XIX en lloc de carreteres el que teníem eren camins de carro, enfangats a l'hivern i empolsinats a l'estiu, però la societat d'aleshores ho acceptava com a normal perquè era el que hi havia. Tampoc no existien les necessitats de mobilitat actuals (sovint evitables o prescindibles), en què el món, dia a dia, s'ha anat fent petit, i que temps a venir veurem —veuran— cap on ens porten.

El cas és que un dia el petroli —sempre el petroli— va permetre construir les primeres carreteres, no com les que avui coneixem, sinó més estretes i tortuoses, sovint plenes de forats i emmarcades entre dues fileres de plataners perquè a l'es-

tiu el sol no estovés el quitrà, cosa que encara recordaran aquells a qui, com a mi, ja els pesa la motxilla dels anys. Tanmateix, moltes d'aquelles antigues carreteres, transitades ara per infinitat de vehicles privats i pels nous monstres de la carretera com són els grans camions i els mega-autocars, han estat actualitzades, gràcies principalment a la maquinària moderna, en vies espaioses, adreçades i amb uns bons vorals.

Però vet aquí que la nova i flamant comarca del Moianès, en aquest aspecte i pel que fa a la principal via de comunicació, encara roman mig ancorada en aquell primer segle de l'era de les comunicacions modernes. Si exceptuem els sots, en

molts altres aspectes continua essent en bona part la mateixa, cosa que ara com ara ja resulta inadmissible. Trams com la variant de Sant Feliu de Codines, o el recorregut entre Sant Quirze i Moià, o la mateixa variant de Sant Quirze, clamen al cel i són una vergonya.

Potser alguns diran, per allò que no hi ha mal que per bé no vingui, que gràcies a aquest aïllament estructural i crònic la nostra comarca en molts aspectes continua gaudint d'aquest entorn natural, a tocar de l'àrea metropolitana, del qual tant ens agrada presumir i gaudir, però també cal pensar en tots aquells que cada dia han d'agafar el cotxe per anar-se'n a guanyar les garrofes i també, no faltaria sinó, en aquelles empreses d'àmbit més o menys local que veuen com tant les primeres matèries com els productes manufacturats se'ls encareixen i perden competitivitat per culpa de les deficientes comunicacions.

Pensant merament en l'aspecte del servei públic, l'empresa Sagalés és de suposar que ens en podria dir alguna cosa; no debades és una de les més afectades. Resulta difícil d'entendre per als profans en la matèria com és possible que aquests grans autocars que darrerament ha posat en servei puguin ser capaços de circular-hi amb les necessàries i exigibles garanties de seguretat per a ells i per a la resta de vehicles. La carretera i aquests tipus de vehicles entren en flagrant contradicció i resulta evident que alguna cosa o altra falla estrepitosament. L'empresa Sagalés, com és natural i seguint criteris estrictament empresarials, es posa al dia i optimitza els seus vehicles aprofitant al màxim les possibilitats que ofereixen els avenços tècnics, però les administracions, igual que passa en altres àmbits, sempre van un pas enre... O dos, perquè aquí no estem parlant de temes més o menys banals o secundaris, sinó de la seguretat vial que, com

sabem, tantes víctimes provoca. Val més que aquest escrit no sigui premonitori de res; només afegiré que personalment ja m'he trobat, en ple revolt, haver de frenar de cop i posar mig vehicle a la cuneta per a permetre el pas d'aquests o d'altres vehicles pesants.

Ja seria hora, doncs, que les administracions locals i sobretot la nova i flamant administració comarcal, que en segons quins àmbits tant escepticisme va generar en el seu dia, justificués de manera ben ostensible i notòria la seva creació pressionant a tort i a dret. Sé per experiència que, tractant-se d'anar a pidolar als organismes superiors, la fe, la constància i la perseverança elevades a l'enèsima potència són factors determinants.

Les noves cadires del Consell Comarcal o les ocupades al mateix Parlament i ara a la Diputació, a més de donar rellevància i prestigi a alguns càrrecs, també han de servir per a aquests afers. Veus molt autoritzades de Sant Feliu de Codines ens retreuen que ells fa molts anys que pressionen tant com poden per aconseguir la prevista variant que els tregui del mig la «dixosa» carretera, però al mateix temps es lamenten que des del Moianès no els hem ajudat gens, com si a nosaltres no ens afectés tant o més que a ells.

Sense entrar a parlar de les carreteres espanyoles, perquè aleshores ja n'hi ha per a posar-se a plorar, resulta ben trist viatjar per dintre mateix de Catalunya i veure localitats o llocs semblants als nostres que disposen de millors comunicacions. I encara resulta més frustrant veure com han anat fent bons pedaços, com ara el pont de la Fàbrega, però que, anant cap a Castellterçol, de cop i volta la carretera s'estreny altra vegada i tens la sensació de viatjar al passat, però no a través del túnel del temps sinó per una llastimosa carretera.

La carretera, al seu pas pel terme de Castellterçol (fot. C.I.C. - Moià)

Partit Demòcrata, nou projecte per Moià

Executiva Local del Partit Demòcrata a Moià

El dimecres 21 de desembre, havent finalitzat el procés d'elecció i constitució dels òrgans de gestió a nivell nacional, comarcal i de vegueria, l'assemblea local d'associats del Partit Demòcrata Europeu Català (PDeCAT) a Moià va decidir, per unanimitat, constituir el col·lectiu local del partit a la nostra vila amb l'objectiu d'enfortir aquest nou projecte a nivell municipal, comarcal i nacional.

Hi ha un fet que pot desconcertar moltes persones al país. Ens trobem davant una nova força política nascuda el juliol del 2016, que certament entoma els valors i l'obra en positiu desenvolupada per Convergència Democràtica de Catalunya (CDC) a nivell nacional i comarcal. TV3, els Mossos d'Esquadra, la immersió lingüística, el model sanitari o el desenvolupament del coneixement, a més d'infraestructures que vertebraven el país, de la creació del Consorci del Moianès o de la col·laboració en la creació de la comarca amb molts altres actors, són clars exemples de llegat en positiu. Entre l'«antiga Convergència» i l'actual Partit Demòcrata, però, no solament hi ha un simple canvi de nom; per tres raons molt clares.

En primer lloc, a més de la implantació de la limitació de càrrecs institucionals i de partit, dels mecanismes de rendiment de comptes, de l'aplicació dels màxims estàndards de transparència i de la limitació interna de mandats, és fonamental la democràcia universal que regeix el Partit Demòcrata en base als seus estatuts per tal d'elegir tots els càrrecs, òrgans interns i candidats a les eleccions, mitjançant primàries i comicis on tots els associats puguem triar entre les candidatures que es presentin, podent ser candidats aquells qui ho desitgem.

Aquest fet representa un salt diferencial molt ampli respecte a la manera tra-

dicional de funcionar dels partits polítics, transformant el Partit Demòcrata en un dels més profundament democratitzats del nostre sistema, amb elements qualitius que garanteixen la transparència i el funcionament pulcre, com la comissió de garanties o el defensor de l'associat; òrgans també escollits per tots els associats. Aquest funcionament dista no sols del de CDC, sinó també del dels principals partits del nostre sistema, com Esquerra, PSC, PP, Ciutadans o Podemos; formacions que, en major o menor mesura, tenen pendents profundes reformes per a posar-se al dia en termes de nova governança i bona política.

En segon lloc, els lideratges nous que encapçalen el Partit Demòcrata a tots els nivells. El fet és que no hi ha cap persona que hagués tingut un càrrec en la direcció nacional de Convergència que el tingui executiu en la direcció del Partit Demòcrata, on el territori té molta més representació.

Finalment, però, l'argument més profund és el nou projecte polític i l'orientació ideològica del Partit Demòcrata, que en el Congrés Fundacional del passat juliol es va definir com a social liberal, ideològicament transversal, amb vocació municipalista i de territori, inclusiu i independentista. Definitivament es tracta d'un projecte nou, que va molt més enllà del mer nacionalisme liberal que representava darrerament Convergència.

Reprent el fil introductor, en termes municipals no hi ha dubte que tenim molta feina per fer; i la farem amb l'objectiu de resultar ser útils representant i servint els moianesos. En aquest sentit, el mateix dia 21 de desembre l'assemblea va escollir els membres de l'Executiva Local del Partit Demòcrata a Moià, integrada per set

associats; amb Àlex Mur com a president i Esteve Padrós com a vice-president. Rosalia Membrive, Rosa Ponsa, Adrià Conde, Josep Viladrich i Montserrat Girbau, que n'és la secretària, completen l'Executiva Local del partit a Moià.

El repte a Moià és gran, alhora que il·lusionador. A nivell intern hem d'implementar la plena democratització en la presa de decisions, la fiscalització dels càrrecs electes municipals i comarcals i dels càrrecs interns, hem d'ampliar la base social d'associats i simpatitzants i hem de posar en marxa un funcionament fluid de les xarxes, mitjans de comunicació, conferències i debats per tal d'adreçar-nos als moianesos i escoltar-los.

En compliment del nostre compromís ja hem començat a treballar per Moià. Des del Partit Demòcrata hem fet diverses propostes d'inversió per al 2017, com ara la instal·lació

Àlex Mur i Creus,
President

Rosa Ponsa i Rovira

Adrià Conde i Martínez

Rosalia Membrive i Serra

Montserrat Girbau i
Passarell

Esteve Padrós i Morell

Josep Viladrich i Homs

estratègica de desfibril·ladors per tal de cardioprotègir els nuclis urbans de la vila, les inversions a la via pública amb millores urbanes i arranjaments de desperfectes o la inversió en carregadors ràpids per a vehicles elèctrics, sempre ajustant-nos al pressupost d'inversions disponible. Moltes de les nostres propostes, lamentablement, han estat desestimades per part del govern municipal.

A més, considerem que l'ajuntament té prou marge pressupostari, i encara més amb la regularització cadastral d'enguany, per a rebaixar el coeficient de càlcul del valor cadastral en els termes que reco-

mana la gerència territorial del cadastre, fet que podria suposar un lleuger descens de la pressió fiscal agregada per IBI als moianesos. Aquesta proposta ha estat rebutjada frontalment pel govern municipal, amb el qual, com es pot veure, som constructius i propositius.

En matèria de seguretat, el resultat d'haver interlocutat amb el departament d'Interior, vista la passivitat del govern municipal davant els problemes de seguretat i robatoris reiterats a comerços, empreses, equipaments públics i particulars, ha permès l'impuls del projecte per tal de disposar d'un mínim d'una patrulla fixa de Mossos d'Esquadra per a la comarca del Moianès, i ha ajudat l'ajuntament a adop-

tar una posició més activa, que celebrem en aquest sentit.

Tenim molt clar que aspirem a servir Moià, i és per això que som aquí i que formularem un projecte nou, sòlid, plural i factible, amb

lideratge, sorgit a partir d'escoltar i dialogar amb els vilatans, les entitats culturals i socials, altres formacions polítiques, els autònoms i empreses implantades a Moià; treballant sempre en favor dels interessos de les persones per tal de contribuir al màxim benestar possible per als moianesos. Volem canviar en positiu la imatge, l'autoestima com a moianesos, augmentar la capacitat d'inversió pública i privada i millorar la projecció cultural i econòmica de la nostra vila; i volem fer-ho possible incloent el màxim nombre de persones i actors entorn el nou projecte il·lusionant que volem fer i ser per a Moià.

Palestra, final de quaranta anys d'informació esportiva

Jaume Clarà

La greu crisi econòmica i institucional que viu el C.E. Moià des de fa quatre anys (vegeu LA TOSCA del desembre passat) ha tingut, entre altres conseqüències, que s'hagi deixat de publicar la revista *Palestra*. El darrer número, de només quatre pàgines amb l'editorial i els índexs corresponents als anys 2013-2016, s'ha distribuït durant el mes de març però amb la capçalera corresponent al núm. 149, del III i IV trimestres del 2016.

Palestra havia nascut com a «portaveu del CE Moià» —primer com a «CD Moià»— l'any 1976, quaranta anys enrere. Des d'aleshores, i amb una interrupció de dos anys entre 1977 i 1979, ha informat trimestralment (a vegades de manera semestral) dels avatars de l'entitat editora. Va ser fundada pel moianès d'adopció Josep Petit i Colominas durant la presidència de Llogari Antúnez i dirigida des de poc després i fins a l'actualitat com a cap de redacció per Carles Riera. A partir de 1995,

a més, eixampla el camp d'informació, convertint-se en «portaveu de l'esport moianès», amb la inclusió de manera regular d'aportacions de la resta d'entitats esportives moianeses (Caçadors, CIM, GEMI, Golf, Judo, Moto Club, Pavelló). De tota manera, l'entitat responsable mai no ha deixat de ser el C.E. Moià, del qual ha depès sempre la seva continuïtat. L'editorial

del darrer número, després d'informar de l'elecció, el 29 d'octubre passat, de Paco Moral com a nou president del club, només esmenta que *Palestra* «arriba a un final d'etapa», però sense especificar-ne les causes directes.

LA TOSCA s'ha posat en contacte amb el nou president per tal d'aclarir els motius del tancament i si, com es podia suposar, aquests tenien un fonament econòmic. Segons Moral,

«*Palestra* ha fet la seva feina en el temps i ara li ha arribat l'hora. Va néixer en els seus inicis per a donar informació del club i, amb el temps, s'hi ha anat afegint informació d'altres associacions esportives del municipi. S'ha repartit als socis del club gratuïtament i s'han donat números a les altres entitats esportives de les qual s'ha informat. *Palestra* ha anat sobrevivint de les subvencions que rebia (i que ja fa anys que no rep) i d'algunes de les aportacions econòmiques a l'hora de la impressió

per part d'algunes entitats, però sempre el major percentatge del suport econòmic ha anat a càrrec del club. Aquests últims mesos, des de la nova junta ens hem posat en contacte amb molts dels socis del club perquè hem estat actualitzant les seves dades, noves adreces, nous telèfons, correus electrònics, etc., i parlant amb ells, molts d'ells, però molta gent!, no sabia res de res dels últims esdeveniments del club,

Portada del darrer número

ni dels canvis de la junta, ni dels problemes econòmics que té el club. I si parlem amb la gent del club que rebia *Palestra*, per saber si la llegien..., normalment contestaven que, com a molt, es miraven els resultats dels seus equips, les fotos o comentaris concrets (un exemple esfereïdor que demostra que molta gent no se la llegia). Per tant, això era la crònica d'una mort anunciada. Els temps i la comunicació han canviat i *Palestra* ha de fer aquest canvi. La situació econòmica del club, en aquest mateix moment, és delicada, ja que continuem amb els comptes embarcats i això no ajuda gens.»

L'editorial del darrer número es mostra esperançat que el butlletí pugui tornar a reparèixer, potser amb motiu del centenari del C.E. Moià, l'any 2022. Referent a això, Paco Moral expressa: «L'actual junta té molt clar que el club ha de disposar d'un mitjà de comunicació i informació

amb els socis. Aquest mitjà ha de ser viu, actual, diari, àgil, que estigui en consonància amb els temps d'ara. Avui dia tot hom està connectat a les xarxes socials: internet, Instagram, Facebook, webs... Que la nostra web o mitjà de comunicació es digui *Palestra*, *El club és viu*, *Què està passant?*, etc., no ho sabem encara, però és clar que volem tenir els socis informats al moment i de cara a això s'està treballant.»

Per la seva part, cap dels membres consultats del fins ara Consell de Redacció de *Palestra* no ha volgut fer cap valoració pública de la clausura de la publicació.

De tot plegat, però, sembla desprendre's que la desaparició de la segona capçalera periodística més longeva del Moianès no ha obeït només a raons econòmiques. El fet que alguns membres del Consell de Redacció de *Palestra* estiguessin vinculats amb la junta sortint pot molt bé haver influït en la decisió.

Moià inverteix 80.000 euros a millorar els jocs dels espais públics

Josep Font

A finals de març es va completar un ambiciós projecte de remodelació dels jocs dels espais públics. En concret, es va intervenir al parc municipal, a la plaça del Saiol, a la plaça de Can Patiràs, a la plaça del CAP (instal·lació d'arbres), al carrer de Joan Estevanell (tirolina) i al parc de Montví de Baix.

A més de la instal·lació de jocs nous, també es van reparar alguns jocs existents i que s'havien fet malbé. El concurs arquitectònic el va guanyar el moianès Paco Moral i l'execució de les obres va anar a càrrec de l'empresa Happy Ludic.

Albert Clusella, tinent d'alcalde i regidor d'Urbanisme, destaca una de les especificitats d'aquest projecte: la participa-

ció ciutadana en la definició del projecte. Amb l'edició de *flyers* i una convocatòria que es va difondre mitjançant les escoles, els pares i nens van poder opinar sobre quins jocs i instal·lacions els semblaven més adequats per a cada espai. Això va permetre, per exemple, decidir-se per reparar la tirolina. El cost de la seva reparació havia fet pensar a desistir de continuar, però es van adonar que moltes persones volien la tirolina de nou. Clusella destaca també que aquesta inversió s'ha pagat al 100% amb una aportació de la Diputació i que és de les intervencions més significatives, pel nombre d'espais on s'ha intervingut i per la quantia, que s'han fet en espais lúdics a Moià.

ACTES I ESDEVENIMENTS

Carnestoltes: jocs de taula, circ, xarleston...

Elisa Roca

Nous elements lúdics al parc municipal i a la plaça del Saiol (fot. J. Font)

Carnestoltes infantil (a dalt) i rua de Carnestoltes (fot. Xavier Rius)

Carnestoltes infantil

El dissabte dia 25 de febrer els nens i nenes que són assidus a l'agrupament escolta o cau, conjuntament amb tots els que van tenir ganes de passar-s'ho bé, van ser convocats a partir de les quatre de la tarda a participar en el carnaval infantil, que va recórrer els carrers de Moià i que organitza cada any aquesta entitat. Els caps de l'agrupament van proposar un eix central entorn del qual giraven les disfresses. Enguany van ser els jocs de taula. Així, doncs, petits i grans vestits de parxís, dames, escacs i altres entreteniments van fer la cercavila fins a retornar al punt de partença, la plaça Major, on els organitzadors van entretenir amb música i balls els assistents durant tota la tarda. Els més petits van poder berenar amb xocolata desfeta. A part dels problemes de so que va haver-hi, va ser una tarda plena de color, alegria i divertiment per a tota la família.

I una setmana després, la rua de Carnestoltes 2017

Quan el sol s'apagava i la tarda donava pas al vespre es va donar el tret de sortida a l'esperada rua de Carnestoltes. La decisió de posar en primera posició les carrosses integrades gairebé al cent per cent per famílies i conjunts de menuts va ser un encert, perquè tot plegat va esdevenir més aviat lent. Per donar una dada, l'última carrossa començava a enfilarse l'avinguda de la Vila als voltants de dos quarts de nou del vespre, hora en què la majoria de públic assistent ja es retirava. El gran nombre de participants i les coreografies muntades per molts dels grups van alentir excessivament la comitiva que, juntament amb el fred que en aquella hora feia, no va ajudar gaire a fer de la rua un acte amè. La impressió a peu de carrer va ser que si s'aconseguís que els balls fossin en moviment i que al mateix pas que avança el vehicle els participants tam-

bé avancesin, tot esdevindria una mica més dinàmic. Una altra observació de bon nombre de persones va ser la mala impressió que causava que la majoria de participants desfilessin a la rua amb un got o ampolla sencera a la mà —deduint-se a primer cop d'ull que no es tractava d'un simple refresc—. Enguany, i malgrat els esforços que es van fer des de l'ajuntament amb la campanya de conscienciació als joves «Que no decaigui la festa», es va tornar a percebre la lamentable imatge que lliga alcohol i festa. La celebració del Carnaval va allargar-se fins a altes hores de la matinada al local de Les Faixes amb els dj Baland i Cactus.

Deixant a banda aquestes consideracions, la rua d'enguany la formaven vint-i-nou carrosses on predominava —de manera casual— la temàtica circense. Així mateix es van poder veure disfresses d'astronautes, titelles, superherois, ocells i animals de tota mena, guerrers, etc., ressaltant la carrossa amb el president nord-americà Trump i una colla de mexicans manifestant-se en contra —per ser temàtica actual— i la de les Priscil·les Reines del Desert, formada per una coneguda colla que des de sempre han portat a dins l'esperit més purament carnalesc. La comitiva es va iniciar al carrer de Nazari Alibés per a enfilarse per l'avinguda de la Vila, carrer de Sant Antoni, les Joies, Sant Sebastià, Sant Josep i Santa Magdalena, fins a convergir al local de Les Faixes.

Fonts properes a l'organització ens van comentar que enguany per diferents causes no va ser-hi present el jurat que altres edicions anteriors emetia el seu veredict, però que segurament la seva figura es recuperarà l'any que ve.

També i en paral·lel els botiguers dels establiments adherits a l'ABIC van celebrar el seu particular Carnaval vestint alguna peça de roba relacionada amb el ball que va tenir el seu punt àlgid en els anys vint del segle XX: el xarleston.

Concert de Dàmaris Gelabert a Moià

Elisa Roca

Èxit rotund del concert de la pedagoga, compositora, cantant i musicoterapeuta Dàmaris Gelabert que va tenir lloc el divendres 17 de març a l'Espai Cultural Les Faixes. Unes vuit-centes persones van omplir el local per escoltar les cançons infantils de la coneguda cantautora barcelonina. Aquest espectacle va ser un tastet del Festival Infantil Musical del Moianès que es farà de cara al juliol. Portarà el nom de Xics Festival i estarà adreçat a nens i nenes amb una franja d'edat que oscil·la dels 0 als 10 o 12 anys. S'hi combinaran, a part d'actuacions musicals, tallers de música, classes de ball i poder menjar en *foodtrucks*; serà una manera festiva de barrejar cultura i gastronomia del Moianès.

Algunes de les cançons més conegudes que Dàmaris va interpretar, sempre amb l'objectiu d'educar els menuts d'una forma divertida, van ser *Bon dia, Els dies de la setmana, Els mosquits, Les vocals, Tot sona, L'hora de fer música...* Va ser un esdeveniment multitudinari que va sobrepassar les expectatives més optimistes, ja que les entrades ja estaven venudes des de feia dies, la qual cosa fa preveure que, sens dubte, el Xic Festival serà una cita important a tenir en compte.

Ple a vessar a Les Faixes

Odontologia conservadora i estètica
Endodòncia i pròtesis
Odontopediatria
Ortodòncia
Cirurgia
Implants i periodòncia
Blanquejaments

Visites diàries

CLÍNICA DENTAL ANFRUNS

Dra. Carlota Anfruns Damians - Odontòloga i Màster en Od. Integrada d'adults
 Dr. Lluís M. Anfruns i Serra / Metge - Estomatòleg

Av. de la Vila, 3-5 - 08180 Moià - Tel. 93 820 81 28

Activitats de la Setmana Santa

Jaume Clarà, Elisa Roca, Núria Abancó

Evolucions dels Armats. Processó. Caramelles (fot. C.I.C. - Moià)

Diumenge de Rams. La tradicional benedicció de Rams en un diumenge asolellat de primavera va donar inici a les celebracions de la Setmana Santa. Davant de la portalada de l'església parroquial, el P. Mateu Trenchs beneí palmes, palmons i rams de llorer. A la tarda, a l'Esplai de la Gent Gran, el Grup de Cantaires de l'Esplai, dirigits per Josep Muñoz, oferiren un concert compartit amb el cor de la Societat Coral La Badalonense.

Dijous Sant. Evolucions dels Armats a la plaça Major. Enguany s'hi incorporaven dos llancers nous: Jordi Marsinyac Homs i Àlex Mur Creus.

Processó del Divendres Sant. Les cent noranta-set persones que, segons dades de l'organització, hi participaren, així com l'elevada assistència de públic —que seguí amb atenció i respecte l'evolució dels misteris pels carrers de la vila, amb l'excepció de la plaça del Colom, on és més difícil el silenci—, demostren que la processó es troba ben consolidada. El grup més nombrós, més de trenta, el formen els acompanyants del misteri de l'«estiracordetes». La congregació de la Mare de Déu de la Tosca hi participa amb vint-i-dos penitents —amb les creus, cadenes i altres elements de la passió de Crist—, que aquest any portaven uns llaços morats en el braç esquerre en senyal de dol per la defunció de Manel Bofill, membre de la congregació. Enguany, en finalitzar la processó, que tancava el rector, Mn. Fulgence Hitayezu, els misteris quedaren emplaçats de cara a la façana de l'església i els armats i el Sant Crist es disposaren al davant, mentre el cor que acompanyà la processó, dirigit pel P. Mateu Trenchs i amb Joan Andreu Gómez, de la Cobla Sabadell, al fiscorn, interpretaven per darrera vegada el cant de les *Agonies* i el *Miserere*.

Dissabte Sant. A l'Auditori de Sant Josep, a les vuit del vespre, concert de la temporada de Joventuts Musicals. Ac-

centus Trio, amb Oriol Domínguez (violoncel), Oriol Codina (clarinet) i Maria Molet (piano), interpretaren obres de Beethoven, Rota i Piazzola. I a les deu del vespre, celebració de la Vetlla Pasqual, amb encesa del foc nou davant l'església parroquial; amb els llums de l'església apagats, els assistents entren amb candeles que encenen del ciri pasqual, el qual cremarà en totes les celebracions del temps de Pasqua i també serà present al llarg de l'any els dies de bateigs i defuncions.

Diumenge de Pasqua. Amb una temperatura quasi estiuenca una quarantena de nens i nenes de cinquè i sisè de l'Escola Pia acompanyats pel so de set guitarres tocades per pares i mares d'alumnes i ex-alumnes del centre, del mestre de música Xavi Jo i de la mestra de sisè Núria Trullà, van recórrer els carrers de la vila cantant les caramelles. Com és habitual, a mig matí i per a ballar el ball de bastons titulat *L'esclat de vida* es van incorporar al grup de dansaires quatre menuts de P-4. La recollida de diners la destinaran a pagar l'entrada a un parc d'atraccions als caramellaires i així celebrar la feina ben feta.

Caga-ruc 2017. El Dilluns de Pasqua, el C.E. Moià va celebrar un any més la festa del Caga-ruc, amb temperatura agradable i aperitiu obsequi de Casa Mas. El camp de futbol petit estava dividit en 600 parcel·les (que han estat a la venda des de primers d'any a un preu de 5 euros cada una), marcades en guix on els rucs havien de fer les tres cagades. Però com que cap d'ells no va deixar anar res, es va procedir a atorgar els premis per sorteig. El tercer (una caixa de cava) va ser per a Miquel Oller; el segon (un pernil) per a Sandra Oliva, i el primer (1.000 euros) per a la jugadora del futbol sènior femení Bere Amador, que després de trucar-la en directe no s'ho acabava de creure.

PERFILS

Carla Ubasart, judoka d'alt nivell del Judo Moià

Josep Riera

La judoka moianesa de vint-i-dos anys porta més de la meitat de la seva vida dedicada a l'esport que l'apassiona: el judo. El seu entrenador, David Roca, del Club de Judo Moià, l'acompanya i la té com a alumna des de ben petita. La Carla es va iniciar en el judo com a activitat extraescolar, després com a competidora en categories inferiors i actualment dedica la seva vida a fer del judo la seva professió.

Carla, quan vas començar a fer judo i què et va motivar a continuar fins a l'actualitat?

El David Roca va obrir un club a Moià i aleshores era un esport innovador al poble. Els meus pares van decidir apuntar-m'hi a cinc anys, perquè els primers cursos es basaven molt en la psicomotricitat i era una bona manera de realitzar activitat física. De seguida em va agradar i, en començar l'època de sortir a competir, vaig trobar una motivació extra per aquest esport que fa que encara avui dia el continuï.

El judo és un esport que es divideix en categories de pes que iguala els competidors en aspectes físics per fer que els combats siguin més justos. Quina és la teva categoria de pes? Sempre has estat en la mateixa?

Són catorze les categories de pes que hi ha en el judo, set de femenines (<48kg, <52kg, <57kg, <63kg, <70kg, <78kg, <78kg) i set de masculines (<60kg, <66kg, <73kg, <81kg, <90kg, <100kg, <100kg). De les femenines he participat en tres al llarg de la meva trajectòria esportiva, però actualment la meva categoria és -57kg. Això significa que competeixo amb rivals que pesen des de 52kg (la categoria de

pes inferior) fins a 57kg (el límit de pes de la meva).

Quants dies a la setmana t'entrenes? Quantes hores diàries?

De forma habitual acostumo a entrenar-me de dilluns a divendres en doble sessió, és a dir, dues hores al matí i dues a la tarda. El dissabte només m'entreno al matí (en cas que no hi hagi competició) i el diumenge toca descans. De totes maneres intento complementar els meus entrenaments amb camps d'entrenaments nacionals i internacionals que em permeten de seguir augmentant el meu nivell.

Has fet una carrera universitària en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport a la Universitat de Barcelona i actualment estàs estudiant un Màster d'Alt Rendiment, Activitat Física i Salut a la Universitat Ramon Llull. Has pogut compaginar els teus entrenaments amb els estudis de forma satisfactòria? Algun consell per a futures generacions que es trobin en situacions similars?

La realitat és que compaginar estudis i entrenaments és sacrificat. Durant la carrera, l'assistència a classe és important i el nombre d'hores lectives a la universitat, bastant extens. Trobar hores per als entrenaments és complicat. Actualment, en el màster gaudeixo d'una mica més de llibertat per a treballar des de casa més hores i poder dedicar més temps a l'entrenament i a les competicions. La realitat, però, és que si no tens els objectius clars és difícil mantenir totes dues coses. Com a consell diria que s'ha d'aprofitar al màxim el temps quan pertany a les categories prèvies a la sènior, ja que ofereixen experiències molt ma-

Carla Ubasart i el seu entrenador, David Roca

Bronze a l'Open Africà de Tunis 2016

ques tant a nivell competitiu com a nivell personal. Si només et centres a estudiar, el temps passa.

Quins son els resultats esportius més destacats fins ara?

En categories inferiors, destacaria en categoria Infantil (<15 anys) el meu primer or en el Campionat d'Espanya. En categoria cadet (<18), un or i una plata en el

Campionat d'Espanya i una 7a plaça en un Campionat d'Europa. En categoria júnior, dues medalles de bronze en el Campionat d'Espanya.

Ja parlant de categoria sènior (absoluta), aquest any destacaria el bronze obtingut a l'Open Africà de Tunis, la 5a plaça a l'Open Africà de Casablanca (dues copes del món), les medalles d'or aconseguides

Ippon al Campionat d'Espanya sènior 2016

al Ciutat de Barcelona i al Campionat de Catalunya Universitari i una 5a plaça als Jocs Universitaris Europeus.

Tenim entès que aquest any has entrat en el rànquing mundial. Quina plaça hi tens actualment? Com et sents al respecte?

Aquest any vaig puntuar els meus primers punts en copes del món, cosa que m'ha permès estar entre les cent primeres del rànquing mundial, més concretament la número 92. Estic satisfeta amb els resultats que estan sortint aquest any, però sóc conscient que s'ha de seguir per aquest camí sense deixar de ser constant per a poder anar escalant a poc a poc aquest cim.

Quins objectius tens dins el món del judo? Com penses assolir-los? Podrien ser els Jocs Olímpics un d'ells?

Parlar d'uns Jocs Olímpics és ser molt optimista, perquè la classificació per a aquest moment em queda molt lluny. Podríem dir que a curt termini els meus objectius són ser medallista en el Campionat d'Espanya d'enguany, continuar sumant punts en diferents competicions internacionals i participar en d'altres amb un nivell superior. Per tal d'assolir aquests objectius tinc clar que el treball constant, la perseverança i la il·lusió per aconseguir-ho em faran tirar endavant.

El judo és un esport olímpic poc conegut a Catalunya i a la resta de l'Estat, però és el quart amb més nombre de llicències a Espanya. Què en penses?

És cert que és un dels esports amb més llicències d'Espanya. De fet, n'hi ha molts, de practicants, però en ser un esport amb tan poca repercussió televisiva sempre es creu que és un esport minoritari. Penso que la desconeixença del reglament en els combats fa que perdi molt interès per al públic, però estic segura que si hi hagués una bona educació esportiva a l'Estat serien molts els esports que despararien interès en la població. El judo és

un esport molt físic i molt vistós; només li faltaria una mica més de publicitat perquè destaqués.

El fet que tingui tan poca repercussió, fa més difícil que rebeu facilitats per a poder continuar amb la vostra carrera esportiva?

La realitat és que sí. La Federació Nacional es fa càrrec de certes sortides puntuables, però la resta corren a càrrec del mateix competidor. No hi ha gaires entitats privades que ofereixin patrocini, perquè no hi ha la repercussió que s'espera com pot ser en esports com el futbol i el bàsquet. Penso, però, que anem evolucionant i ens anem fent lloc gràcies als resultats aconseguits pels millors judokes del panorama nacional. De totes maneres confio que a poc a poc vagi canviant i sigui més fàcil —econòmicament parlant— poder lluitar per les teves aspiracions.

Què és el que més t'agrada del teu esport i el que menys t'agrada?

Si hagués de parlar d'una cosa que no m'agrada del judo, probablement no seria de l'esport en si, sinó de la competició. Qualsevol esport portat a l'extrem és poc saludable, tot i que també és una de les coses que més motiven els diferents atletes. Així, doncs, l'alt risc de patir lesions i haver de mantenir-se en una categoria de pes de forma estricta serien dues de les coses que més em desagraden.

Per altra banda, el judo, tal com sempre ens l'ha transmès el David, no és tan sols un esport. De fet, és una art marcial i una forma de vida. No solament practiques el judo al tatami sinó que t'acompanya allà on vagis. Els valors que m'ha transmès el judo són els que han conformat una part de la meva personalitat i m'han ajudat en moltes ocasions. La cortesia, la modèstia, l'autocontrol, l'amistat, el coratge, el respecte, la sinceritat i l'honor són els valors del codi moral que predica aquest esport.

INDRETS

Una llarga història de camins

Josep Font

Encetem en aquesta número de LA TOSCA el primer capítol d'una sèrie de quatre articles sobre com s'ha viscut l'experiència d'una llarga relació amb el Camí de Sant Jaume, i amb peripècies no precisament petites. És per això que hem volgut presentar el seu protagonista, Manolo Gutiérrez, nascut l'11 d'abril de 1949 a Casa Bermeja, a la província de Màlaga, i que a sis mesos va arribar a Catalunya. Abans d'establir-se a Moià, però, va fer un llarg periple per Olesa de Montserrat, Sant Llorenç Savall, Terrassa, Canet de Mar i Rajadell. I és que el seu pare era guàrdia civil i l'anaven canviant de destinació.

Vas arribar a Moià en 1965. Què en recordes, de l'ambient i la Guàrdia Civil?

De Moià no en tinc records concrets, però quan era a Rajadell hi havia molt moviment i por dels maquis. En Caracremada havia fet volar alguna torre d'alta tensió. Recordo que se'n parlava molt, dels maquis, a la caserna. Aquí a Moià vivien una mica separades les comunitats catalana i castellana, llavors. Jo em vaig posar

a treballar amb en Ferran Lluçà, que tenia un taller de torneria a sota la caserna. Hi vaig estar quatre anys. Recordo que quan va néixer el seu fill, que també es diu Ferran, ens va pagar setmanada doble.

Pensava que sempre havies estat vinculat laboralment amb l'esport...

No, vaig treballar en molts altres llocs. Vaig estar deu anys a la fàbrica Comadran, a Les Faixes i al taller del Sebastià Monsech. Quan estava a cal Comadran vaig començar com a especialista de gimnàstica (així se'n deia llavors) a l'Escola Pia. De títols en vaig obtenir molts: natació, atletisme, etc. Qui lliurava els títols eren les federacions corresponents. Aquí a Catalunya no hi havia pas l'INEF. En Ramon Arisa, que era regidor d'Esports, em va ajudar i esperonar que fes INEF. Jo podia entrar sense examen previ, amb els títols que tenia, però me n'havia d'anar a Madrid, on només acceptaven homes, llavors. Ja havia nascut el David, el meu fill, i vaig considerar que havia d'estar aquí, a la baixada de la Ciutadilla amb la família, on he viscut sempre.

Manolo Gutiérrez, entrevistat al parc municipal de Moià (fot. J. Font)

El Manolo es va jubilar l'any 2014. Parlem de com d'important s'ha fet l'activitat esportiva en relació als anys setanta, i de com ha canviat Moià...

No n'estic tan segur, que tot sigui millor. Moià no arribava als 3.000 habitants i ens coneixíem tots. Si un dia havies de renyar un alumne, veies que el que li deies l'afectava. Podies parlar fàcilment amb els pares; ara no és així. El problema és a les famílies: els pares han de treballar tots dos i han de deixar els fills a la guarderia

tot el dia des de petits. No ho veig pas bé: els pares han d'estar amb els fills el màxim de temps possible.

No filtrarem pas el que el Manolo anirà explicant. Però us podem avançar que a finals d'agost té previst fer una setmana de camí i tornar a Grañón. Allà coneixerà presencialment una persona molt especial per a ell. Han parlat per telèfon, però segur que quan es trobin serà un moment emotiu. Són històries de camins. Ja ho entendreu...

De Moià a Sant Jaume de Galícia a peu, a la tercera va la vençuda? (1)

Manolo Gutiérrez

Ara que ja he caminat més de seixanta dies i més de mil quilòmetres pels diferents camins (català, aragonès i francès) que porten a Sant Jaume de Galícia puc dir que *el camí enganxa*: el contacte amb la natura, viure dies i dies en diferents

climes, paisatges, persones, pobles..., la satisfacció de complir amb un objectiu malgrat les penalitats, la idea d'arribar a la següent etapa, conèixer altra gent... En alguns albergs el pelegrins deixen les seves notes, experiències, pensaments... penjats a les parets; una d'elles diu: *Tot el que busco és el cel sobre el meu cap i un camí per als meus peus*. Que bonic! Tot això i més és el que enganxa en el camí. No és el mateix fer caminades populars o simplement caminar pels camins del teu poble o ciutat; el camí de Sant Jaume, dia rere dia, va més enllà d'un passeig o d'una meta. És una experiència única que no et deixa indiferent, perquè vius moments únics!

Quan l'any 2005 (de l'1 al 15 d'agost) vaig fer el meu primer camí a Santiago de Compostel·la (Astorga-Santiago, 260 km), mai no vaig pensar que amb el pas del temps es convertiria en una mena de «obsessió», un abans i un després... «He de tornar-hi...», em vaig dir.

I així va ser, però amb una diferència important per a mi. Aquesta vegada sortiria des de casa meua, del meu poble, Moià, i sol (en el 2005 anava amb el meu

germà Sebastián i l'amic Paco). A partir del 2005, el meu germà i jo (l'amic Paco de tant en tant) no hem deixat de caminar, cada diumenge i festa ens trobem, ara a Moià, ara a Palau...

Van passar nou anys i, el gener del 2014, un cop jubilat, va ser quan vaig començar a donar sentit a un repte personal on es barregen esport, aventura (sempre m'ha agradat) i una mica de «religió» (no una promesa). *Trobar-te a tu mateix?* Aquí és quan comença el meu gran camí.

Sí, el camí s'inicia aquí, quan et comences a mentalitzar i a fer-te moltes preguntes: puc fer-ho?, estic preparat físicament per a fer uns 1.150 km? I mentalment? Per què jo sol? Aquesta era la gran qüestió: sortir de casa *jo sol*, tants dies sense la família, els amics, deixar totes les comoditats a què estem acostumats, prendre decisions i resoldre tot sol els problemes que segur que sortiran (butllofes als peus, pluja i calor, cansament, orientació...). Un munt de dubtes em vénen al cap. L'autèntica resposta només la podré conèixer fent el camí.

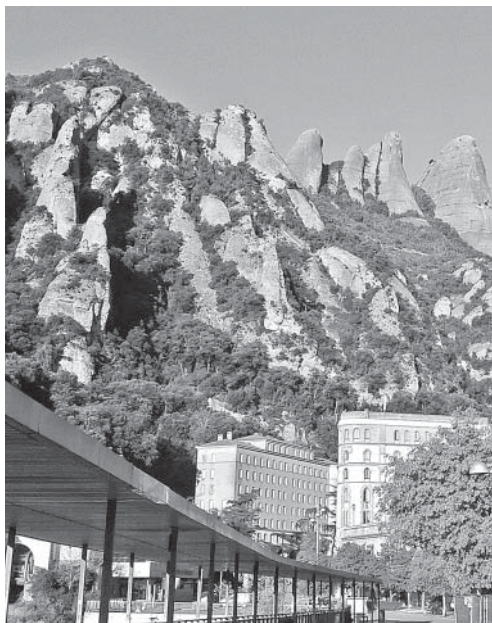
Així, doncs, vaig començar a preparar molt seriosament el camí que volia fer. No era cap broma. L'havia de planificar de la millor manera possible i, tot i això, els problemes vindrien sols. Sortint de casa tenia dues opcions: el Camí Català per Saragossa o per San Juan de la Peña (dos dies més llarg). Decideixo anar per Lleida, Saragossa, Logronyo...

Volia fer el camí tot seguit. Podia fer-lo com la majoria de pelegrins, per etapes i durant diversos anys; això té l'avantatge de ser més descansat i aprofitar «millor» l'experiència, però fer-lo sol i tot seguit — una desconexió total — entrava dins la meua aventura.

Amb una de les moltes guies que hi ha, començo a planificar les etapes, els quilòmetres, els pobles i albergs, el material (motxilla, calçat, roba...). Faria etapes d'una mitjana de 24-25 km al dia i ho faria

en 45-50 dies. Sí, ja ho sé: uff!..., però era el meu repte.

He llegit molta informació per internet i alguns llibres, un dels quals (*A peu... pel camí de Sant Jaume des de Montserrat*, escrit pel monjo i pelegrí Ramon Ribera-Mariné) em va causar una gran impressió quan parla de la *solitud en el camí*. Diu: «sabia bé que la solitud fa molt més difícils totes les coses, fins les més banals, és important enfrontar-se a un mateix». Aquesta frase s'ajusta a la meua manera de veure i fer esport: des de molt petit he tingut l'oportunitat de jugar i practicar diferents esports, uns d'equip i altres d'individuais, però gairebé mai a nivell competitiu o de lliga. Per a mi fer esport no és practicar-ne un de sol, no és entrenar-se per guanyar o perdre, és aprendre i treure el millor dels diferents esports individuals (treball, esforç...) o d'equip (compartir, companyonia...) per poder enfrontar-se a un mateix i per gaudir sabent les teves virtuts i limitacions. *Si el que et preocupa és guanyar, no mereixes participar.*

Punt de trobada a Montserrat

Manolo Gutiérrez al Monte del Perdón

Primera temptativa

14 d'agost del 2014 (Festa Major de Moià). Surto amb la motxilla plena d'il·lusió acompanyat fins a Montserrat (el meu fill Carlos, el meu germà Sebastià i l'amic Antonio) i vaig tres dies sol, etapes Montserrat - Igualada, Igualada - la Panadella, la Panadella - Tàrrrega. Aquí em trobo malament, una lipotímia en té la culpa. Em porten a l'hospital de Lleida, truco a casa i el meu fill Carlos em ve a buscar. S'acaba l'aventura. Si sabéssiu quantes vegades m'he penedit d'aquesta decisió! Jo sabia que descansant un dia podia continuar, però... fins i tot quan caus... estàs avançant!

Segona temptativa

Sí, tinc la família mosquejada. Reconec que sóc un capgròs. El dia 23 de maig del 2015 surto una altra vegada amb la mateixa il·lusió, però amb una mica de por. Em tornarà a passar? Acompanyat pel meu germà, en arribar a Montserrat un dolor al genoll em fa pensar el pitjor. L'endemà m'adono que hi tinc una inflamació i no puc continuar. Estic molt desmoralitzat i em pregunto per què. Truco a casa que em vinguin a buscar, ve el meu fill David i em porta antiinflamatoris. Em diu que continuï (els meus fills també tenen por, però sempre m'han animat a continuar). Tinc l'orgull ferit i no m'ho puc creure o no m'ho vull creure! Li faig cas, reposo

un dia a Montserrat i el dia següent surto cap a Igualada (26 km), però caminant la inflamació augmenta, és un patiment constant, vaig coix i arrossegant la cama uns 17 km i decideixo parar a Castellolí. L'endemà faig 9 km i arribo a Igualada com puc. Visito un centre de fisioteràpia i em fan una descàrrega muscular per veure si puc continuar, però em diuen que és impossible: tinc una sobrecàrrega a la ròtula, i la millor cura és el descans. El meu fill Beto em ve a buscar. Quina ràbia em va fer!, mai abans no havia tingut una lesió als genolls... però, llàstima, s'acaba l'aventura! *Unes vegades es guanya, altres vegades s'aprèn.*

Vaig estar un mes i mig aturat; però, un cop recuperat, sé que hi tornaré i començo a entrenar-me de nou. El meu germà Sebastià i l'amic Paco m'animen a sortir altra vegada. Encara estic desmoralitzat i no sé si aguantaré, però no m'ho vaig pensar dues vegades: el dia 1 d'agost del 2015 vam sortir tots tres des de Saint-Jean-Pied-de-Port (França) fins a Logronyo (Camí Francès, 163 km): una setmaneta caminant per tornar a sentir que el camí és viu dins el meu cor i torno a agafar ànims i confiança.

Dos intents fallits. Però hi ha una dita que fa: *No es tracta de les vegades que et tires a terra, sinó de les vegades que t'aixeques.* Vaig agafant noves experiències, físiques i mentals.

LA TOSCA

70 anys de LA TOSCA

Jaume Clarà

L'abril de 1947, ara fa setanta anys, veia la llum el primer número de LA TOSCA. Feia nou anys que havia acabat la guerra civil, substituïda per una llarga dictadura, amb forta repressió a tots els nivells, racionament i penúria econòmica —agreujada per l'autarquia governamental i l'aïllament internacional—, i monopoli cultural, social i polític de les forces del règim i d'un ampli sector de l'Església catòlica que s'havia situat al costat del bàndol vencedor. En 1947 també feia dos anys del final de la guerra mundial i de la derrota dels feixismes europeus, sense que l'espanyol corrés la mateixa sort: s'intuïa que la dictadura havia de durar molts anys. La societat catalana començava, però, a donar mostres de voler recuperar-se dels estralls de la guerra: les festes d'entronització de la Mare de Déu de Montserrat, aquell mateix abril de 1947, en foren un bon exemple.

* * *

En aquest context, Mn. Josep Estevadeordal, un capellà fill de Moià però incardinat al bisbat de Barcelona, fundà la revista LA TOSCA. El títol —que, òbviament, fa referència al paratge moianesenc on se situa la riera i l'ermita homònima—, el prengué del pseudònim que ell mateix havia utilitzat, en els anys trenta, en alguns articles: «Josep de la Tosca».

La nova publicació era una més de les iniciatives en què, durant la seva estada a Moià com a conseqüència

d'una malaltia, Mn. Estevadeordal s'endinsà: Junta de Reconstrucció del Temple Parroquial, junta del C.E. Moià que féu el primer camp de futbol del Saiol, recuperació de l'Institut de Cultura de la Dona, creació de l'Esbart Roser Florit i del Casal de Cultura Professional... Mn. Estevadeordal era una persona amb empena i amb una gran capacitat d'interactuació amb la gent. Relativament jove —llavors tenia quaranta-tres anys— i ben plantat, era conegut, com a mínim entre la gent jove, com el *Tyrone Power* (pronuncieu-ho com si fos castellà) moianès.

La condició eclesiàstica del fundador i la seva amistat amb l'alcalde Miquel Vilarrúbia degueren ser decisives en la possibilitat de crear una revista, en uns moments en què encara no era gens fàcil fer-ho. Amb ella, Moià recuperava un òrgan de premsa, després que el juliol de 1936, amb l'esclat de la guerra, hagués desaparegut el *Butlletí de la Lliga Defensa de l'Arbre Fruiter*, que s'havia publicat de manera ininterrompuda des del gener de 1909.

Mn. Estevadeordal fou el fundador de la revista, però per tal de garantir-ne la continuïtat s'envoltà d'un grup de joves que són els qui la tirarien endavant. Aquest grup, encapçalat per Ramon Molera i Ramon Oller, però també, entre altres, per Josep Solà, Andreu Ros i Josep Maria Molist —l'únic supervivent d'aquell moment—, provenia en bona part dels grups fejocistes (d'inspiració cristiana i catalanista),

Sant Antoni, 14
08180 MOIÀ

Tel. 93 830 03 02

impulsats a Moià per l'escolapi Francesc Sagrera. Ja en la postguerra el seu activisme els havia portat a militar en el falangisme, a través del qual s'havien estrenat en el món de la premsa local a través de *Fragua*. Amb aquest grup, al voltant de LA TOSCA giraria bona part de la vida cultural moianesa dels anys cinquanta i seixanta: certàmens literaris organitzats amb la Biblioteca, classes de la llengua internacional de l'Esperanto Grupo Moyá, col·leccionisme filatèlic, escacs; fins i tot n'eren membres una part del G.E.M., el Grupo Excursionista Moianés que féu les primeres exploracions a les coves del Toll.

Sorgida en uns temps difícils, segurament amb una major presència de l'autocensura que no pas pròpiament de la censura, la revista vetllarà sempre per no abordar qüestions polèmiques o compromeses. Malgrat tot, per les seves pàgines desfilaran seccions i col·laboradors com el «Perfil de la villa» signat per diverses plomes, els «Fogonzos deportivos» de Joan Soler i Viñals, la «Sección infantil» de Jesús Vieta, la «Página femenina» de Marytza i Ninotska (dos pseudònims no identificats), les entrevistes de «Una charla con...» signades per ARSO (Josep Armadans i Josep Solà), articles de caràcter històric del P. Llogari Picanyol, les col·laboracions «Desde la Ciudad Condal» de Jorge Reyes Planas, els viatges de Ramon Molera en «Viviendo climas», els primers articles de diversos moianesos en «Paso a los futuros redactores de La Tosca», l'estrena d'en Picanyol com a dibuixant (novembre

de 1961), els articles d'Agustina Cantó (que, amb el nom de ploma Eva publicada el primer article l'octubre de 1961 i, cinquanta-sis anys després, continua present a les pàgines de la nostra revista)... Fins i tot, la suavíssima crítica del «Pim, pam, pum» de D. Bartolo. Un conjunt d'aportacions que, tant pel que diuen com pel que callen, constitueixen una bona crònica de la vida moianesa d'aquella època.

***

El fet que LA TOSCA hagi assolit els setanta anys de vida és fruit de la perseverança de diverses generacions de moianesos que ho han fet possible i que han passat el relleu a la següent. La primera generació fou la fundadora, amb Ramon Molera al capdavant. A partir de mitjan dècada de 1970, i després d'un important intent de renovació del Consell de Redacció, entrà en escena la segona generació, amb Josep Ruaix com a màxim responsable de l'elaboració de la revista, amb la col·laboració de Manel Alsina i Carles Riera, entre altres, a més d'alguns dels redactors de l'època anterior. Aquest període s'inicia amb dues grans fites: la primera, la catalanització definitiva de la revista, que, si bé en una data bastant tardana, és acomplerta amb escriure; en canvi, la segona, convertir-se en un òrgan més informatiu, de seguida es veu impossible de realitzar. Des d'aleshores la revista es nodreix sobretot de col·laboracions diverses, amb predomini de les

de caràcter literari i memorialístic: «Tot trepitjant la terra» de Josep Petit, «La nostra aigua de cada dia...» de Salvador Farràs, «La veu dels joves» impul-

sada per Sebastià Petitbò i Carles Riera, «Una ullada enrere» o «La meva dona i jo» de Josep Maria Fontcuberta, les «Campanades» de Mn. Pere Campàs i les col·laboracions estanyenques de M. Estany Esparó, articles de caràcter memorialístic (de Florenci Colet, Liduvina Daví, Jaume Prat, Joan Abancó, Àngel Estevadeordal...), etc. Des de 1996, i gràcies a la tasca de Carles Illa, LA TOSCA és present a internet.

***

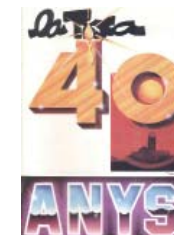
La direcció de LA TOSCA per part de la segona generació tocà fi l'any 2011. Tal com expressa l'editorial del mes de desembre d'aquella anyada, la redacció havia anat perdent, amb els anys, bastants membres i el pes de l'edat menava a posar-hi punt final. Amb tot, s'aconseguí la salvació de la revista, no amb una renovació del consell de redacció sinó amb la seva substitució per un altre. Així, l'entitat editora, l'Agrupació Cultural La Tosca, cedí la capçalera a l'Associació Cultural Modilianum, que se n'ha fet càrrec des del gener del 2012. Va ser clau perquè aquesta transició fos possible el fet que dos dels principals redactors de LA TOSCA d'aleshores fossin també membres de Modilianum: Josep Ruaix i Manel Alsina. Ruaix, a més, s'ha mantingut actiu en el consell de redacció de la nova etapa.

L'Associació Cultural Modilianum iniciava la seva trajectòria al capdavant de LA TOSCA amb ànims de continuïtat i de canvi. Continuïtat per a continuar fent present a les llars moianeses una publicació aleshores amb sis dècades i mitja de vida. I

canvi per a adaptar els valors essencials i tradicionals de LA TOSCA a la realitat plural i diversa de Moià i el Moianès de principis del segle XXI, intentant —dins les possibilitats d'un mitjà fet des del més complet voluntariat— dotar-la d'un caràcter més informatiu i desitjant aconseguir la participació del major nombre de persones i entitats que són o se senten moianeses. Potser no s'ha aconseguit del tot, però la participació de dos-cents vuitanta-quatre col·laboradors diferents, entre persones i entitats, en els quaranta-dos números editats fins ara, crec que demostra que com a mínim s'ha intentat.

La revista també ha mirat d'obrir-se a una major presència d'informació comarcal. Les aportacions sovintejades des de l'Estany, Castellterçol i Castellcir, juntament amb les més esporàdiques de Santa Maria d'Oló i les puntuals de la resta de pobles, són el resultat de la tasca duta a terme. Sens dubte, la gran notícia de la consecució de l'oficialitat del Moianès, un objectiu sempre defensat per la revista, com a comarca hi ha ajudat.

Els setanta anys passats de LA TOSCA no en garanteixen, però, necessàriament el futur. La nostra societat és cada vegada més digital i això afecta, entre altres aspectes de la nostra vida, el món dels mitjans de comunicació. Hi ha qui ja fa temps ha volgut matar el paper, que, sens dubte, encara té força anys de vida. Però no es pot negar que la presència activa a la xarxa és cada vegada més necessària. És un dels principals reptes de la nostra publicació en encarar la vuitena dècada.

NATURA

La inundació de les Coves del Toll i la preservació del patrimoni

Josep Font

En el primer trimestre de l'any 2017 el torrent de la cova del Toll ja s'ha desbordat en dues ocasions. Aquests episodis, històricament excepcionals, s'estan fent freqüents, una situació insostenible perquè malmet la preservació de les restes arqueològiques. A iniciativa de l'Ajuntament i el Museu de Moià, la Diputació ha encarregat i lliurat l'*Estudi hidrogeològic de l'entorn de les Coves del Toll per evitar inundacions*, títol que deixa ben clara la preocupació per fer front a un fenomen que compromet «el principal atractiu turístic i cultural de la comarca del Moianès», com ho defineix el Pla Cultural del Moianès que s'ha presentat aquest mes d'abril. Aquest article vol posar en relació aquestes inundacions amb el context geològic i històric de la cova, prenent en consideració els resultats de l'estudi esmentat.

Les Coves del Toll són, primer de tot, resultat de l'acció de l'aigua: és l'aigua qui va modelar la cova dissolent i erosionant la roca calcària i la major part del seu recorregut és, encara, un torrent subterrani que, quan plou, s'activa igual que les torrenteres veïnes de la cova. Es pot descriure la cova com el conjunt de tres galeries. Dues estan orientades d'est a oest i una de nord a sud. El conjunt té una extensió superior a un quilòmetre (1.148 metres) i la part visitable no arriba a 200 metres. La part condicionada per a la visita és la galeria sud, de 108 metres, que és on estan emplaçades les restes prehistòriques, i la galeria est, de 80 metres, on transcorre el torrent subterrani que s'inunda quan plou. Si anéssim cap a l'oest des d'aquesta galeria, on una reixa impedeix el pas per a protegir les restes, arribaríem a la surgència de la cova després de mig quilòmetre.

L'entrada a la cova del Toll, inundada (fot. Museu de Moià)

Cap a l'est, a partir de la «pota d'elefant», arribaríem a l'avenc del Bassot, actualment. Però aquesta és la descripció actual i no ha estat sempre així.

La història del descobriment de la cova és prou coneguda. L'any 1948 van començar les exploracions metòdiques des de la surgència de la cova, que van continuar els anys 1950 i 1951. El **18 de juliol de 1952** l'espeleòleg F. Rovira i la seva mare, Sofia Luitz, van ser els primers d'arribar al final de l'actual galeria sud, on van trobar les primeres restes prehistòriques. La troballa d'una gerra de grans dimensions, impossible de traslladar i emplaçar allà en temps prehistòrics, era una prova que hi havia hagut un altre accés a la cova. Aquell any es va fundar el GEM (Grup Excursionista Moianès). El GEM va trobar l'accés actual de la galeria sud, el **18 d'octubre de 1953**, un accés esllavissat fa més de 4.000 anys. La galeria sud estava emplenada per argiles de desbordament del riu subterrani i la desobstrucció i el rebaix d'aquella galeria, per tal de poder-hi passar i per a les prospeccions arqueològiques, ja és un primer motiu antropològic que explica que, a partir de 1953, ja fossin possibles els desbordaments del torrent.

Amb un clar protagonisme de Joan Surroca, es van fer esforços per minimitzar l'entrada d'aigua al sistema, com ho testimonia la construcció d'una paret en l'avenc del Bassot, que, situat en la llera del torrent homònim, constituïa una via d'entrada d'aigua a la cova. Encara que excepcionals, en aquells anys hi va haver algun episodi de desbordament de l'aigua, relata Enric Oliveras. Durant molts anys, en episodis forts de pluja, l'avenc del Bassot funcionava com un sobreexidor de la cova. Una part de l'aigua desguassava per sobre de l'avenc i el torrent seguia per la llarga galeria est-oest, sense afectar la galeria sud. S'havia considerat i publicat en revistes especialitzades, doncs, que l'avenc era un sobreexidor *natural* que regulava el cabal de l'aigua.

A inicis dels anys vuitanta, l'actual GEMI (Grup Excursionista Moianès Independent) va fer diverses campanyes per localitzar la unió de la cova amb l'avenc. El descobriment d'una galeria en direcció a la cova des de l'avenc i la realització d'un aixecament topogràfic va permetre de conèixer que només hi havia 80 metres d'extensió entre l'extrem est de la cova i la punta oest de l'avenc. El **15 d'agost de 1981** el GEMI va aconseguir enllaçar

Interior de la cova, inundada (fot. Museu de Moià)

ambdues cavitats i posteriorment es va fer la topografia més exhaustiva del sistema fins a l'actualitat, trenta-cinc anys després.

L'any 1982 va haver-hi un desbordament del riu subterrani i es va inundar la galeria sud. Tres anys després es fa un treball de neteja i de prospecció arqueològica, dirigit per Maria Àngels Petit, que va permetre localitzar molt material fora de context estratigràfic. Per a minimitzar les inundacions, es va obstruir la galeria que connectava l'avenc i la cova i es va emplaçar una tapa metàl·lica al final de la sala de la «pota d'elefant», que regulava un determinat cabal d'aigua de manera que no permetés el desbordament del riu.

Aquestes mesures van ser eficients fins al dia **30 de novembre del 2014**, quan la pressió de l'aigua va provocar que s'arrenquessin les graves inferiors a la placa. L'onada d'aigua es va endur les passerelles de la part turística. El transport de material cap a la reixa que impedeix el pas cap a la surgència encara va agreujar més la situació, ja que va fer de presa i va empitjorar el desbordament i va malmetre molt els jaciments arqueològics.

L'estudi que la Diputació ha lliurat a l'ajuntament assenyala que els episodis d'inundació poden aparèixer, actualment, a partir de pluges de 40 litres/m² al dia. No és una pluja habitual, però tampoc excepcional. Recomana instal·lar barreres

físiques o canals de desguàs a les zones visitables i als jaciments arqueològics i també es posiciona a favor de no posar barreres al pas de l'aigua (com la tapa de la «pota de l'elefant») i mantenir neta i ampliar la llera de la surgència i la reixa que separa la galeria oest en direcció a la surgència.

L'estudi reconeix que no pot explicar del tot la hidrografia de la cova (en quins punts es filtra l'aigua a la cova) i ni tan sols menciona cap explicació del canvi de funció del sobreexidor de l'avenc del Bassot. En els darrers desbordaments, l'aigua no ha sobreexigit per l'avenc i actualment se sent i es veu l'aigua de la cova circular a velocitat pel fons de l'avenc, un fet nou en la història recent de la cova.

«El foc no té senyor ni l'aigua aturador», diu el refranyer popular. En els anys cinquanta, quan es va descobrir bona part de la cova, l'origen de les seves aigües convidava a la imaginació i la llegenda. És indiscutible que la conca de la cova és petita i propera, com la majoria de torrenteres veïnes (com el torrent del Gomar). En els anys cinquanta ja haurien desitjat que les coves fossin el principal atractiu de la comarca que són avui. No seria en cap cas justificable, però, que els esforços per la divulgació deixessin de banda que, primer de tot, és imprescindible garantir la preservació del jaciment, que l'aigua podria dissoldre, com ho va fer amb la calç.

RELIGIÓ

¿És antiquat, creure en Déu?

Josep L. M. Picanyol

Tot el que sé del que és antiquat i del que no ho és, ho he après del meu ofici. I he comprovat que, si un artista o un artesà vol que el seu treball resisteixi el pas del temps, s'ha d'esforçar a no ser modern. Hi ha la idea, molt generalitzada, que creure en Déu és una cosa antiquada, superada. Diuen els diccionaris que la paraula *antiquat* vol dir: «Propi de temps antics, passat d'ús o de moda.» ¿Està en desús, Déu? Home, si no resem, ni hi pensem, sí que ho està. D'altra banda, l'expressió «passat de moda» no crec que es pugui aplicar a les coses eternes, les que no tenen principi ni fi. A més, quan admirem les obres dels grans artistes del passat no diem que són «passades de moda», sinó que són uns clàssics. Antiquat i antic no sempre coincideixen.

Jo diria que creure en Déu podria ser antiquat en dos casos:

1. Que Déu hagués mort (com deia Nietzsche).
  2. Que no hagués existit mai i que, ara, la humanitat hagués sortit de l'error.
- El primer cas, el de la mort de Déu, suposaria la mort de l'univers. O bé, seguint els raonaments de Nietzsche, si Déu ha mort, el destí del món i de l'univers està a les nostres mans. El bé i el mal ja els decidirem nosaltres, si ens posem d'acord. Però Nietzsche ja advertia que, per a substituir Déu, ens cal convertir-nos en superhomes. El filòsof no es va pren-

dre la molèstia de demostrar la mort de Déu. Amb una força poètica fascinant ens diu que Déu va morir perquè el més lleig dels homes no suportava la seva bondat infinita. Per això el va matar.

El segon cas ens porta a preguntar-nos si Déu és veritat (existeix) o és mentida (no existeix). Aquesta és una qüestió important, tant per als qui creuen com per als qui no creuen. Seria antiquat creure en Déu si s'hagués demostrat que la seva existència és mentida. Però, de moment, ni els ateu ni els creients no tenim una

prova indiscutible del que creiem. Aquesta qüestió és tan actual, continua tan oberta, que un dels grans científics ateu, Antony Flew, va sorprendre tot-hom, fa pocs anys, declarant que les seves investigacions l'han portat a descobrir que l'univers no ha nascut casualment del no-res sinó que ha estat creat. També hi ha gent sàvia que fa el camí a la in-

versa. O sigui que encara no ha arribat el moment que els uns o els altres (els ateu o els creients) puguem ser considerats antiquats.

Jo crec que la pregunta que ens hauríem de fer és si hi ha un Creador, totpoderós, savi, capaç d'estimar i d'implicar-se en la nostra vida. I si la nostra vida perdura després de la mort. Aquest és el missatge de Jesús. Veritat o mentida? La fe vol dir adhesió, a una cosa o a l'altra.

Diumenge de Rams (fot. J. Font)

MOIÀ
Avda. Zona Industrial, s/n
Tels. 93 830 12 25
93 820 77 77

AVINYÓ
Antoni Prat, s/n
Tel. 93 838 72 78

SANT QUIRZE SAFAJA
Ctra. de Mollet-Moià
Km. 25,400

CALEFACCIONS - INDÚSTRIES
AGRÍCOLA - AUTOMOCIÓ

SERVEI A DOMICILI
TELS. COMANDES :
93 830 12 25 - 93 820 77 77

BREUS

Cristina Fillat, investigadora de primer nivell

La prestigiosa revista científica *Nature* ha publicat un article, fruit de la tesi doctoral de l'investigador Eneko Villanueva, amb tutoria coliderada per la moianesa Cristina Fillat, cap del Grup de Teràpia Gènica i Càncer de l'Institut d'Investigacions Biomèdiques August Pi i Sunyer (IDI-BAPS) i per Raúl Méndez, investigador de l'Institut d'Investigació Biomèdica de Barcelona. La investigació està centrada en el desenvolupament d'un virus, dins els virus dits oncolítics, que ataca les cèl·lules tumorals sense afectar les cèl·lules sanes.

Moianesos guardonats

El 17 de febrer es va celebrar el II Concurs de Botifarra d'Ou Artesana, organitzat pel Gremi de Carnissers, Cansaladers i Xarcuters de Barcelona. La xarcuteria de Cal Noc va participar-hi presentant la seva botifarra d'ou, que va obtenir la menció d'honor del jurat (3r premi).

Dins els premis de música catalana Enderrock 2017 va ser guardonat dins la secció de música clàssica el treball discogràfic *Tossudament Llach*, enregistrat per la Simfònica de Cobla i Corda de Catalunya, orquestra de la qual és membre el moianès Sergi Renom.

Rufián a Moià

El diumenge 12 de març, Gabriel Rufián, portaveu d'ERC al Congrés dels Diputats, va fer una intervenció al Centre Cultural Les Faixes, dins la campanya del seu partit «La República que farem» en favor del referèndum d'autodeterminació de Catalunya.

Taula rodona

El nostre company de redacció Josep Ruaix va participar, com a gramàtic, en la taula rodona «La Gramàtica de la llengua catalana de l'IEC, a debat» que, organit-

zada per l'entitat Llengua Nacional, va tenir lloc a la Casa Golferichs, de Barcelona, el dimarts 7 de març. Ruaix va contraposar opinions amb Neus Nogué, professora de lingüística catalana de la Universitat de Barcelona, i amb Ernest Rusinés, cap d'assessorament lingüístic de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals.

Esports

La Secció de Petanca del Club Esportiu Moià va aconseguir, en la temporada 2016-2017, el tercer lloc de la classificació de la Lliga Comarcal del Bages i el sub-campionat de la Copa President.

Concerts

El diumenge 26 de març, a la tarda, tingué lloc a la sala polivalent de l'Esplai de la Gent Gran de Moià un concert del Cor Xera de Moià.

La tarda del dia 1 d'abril, concert d'orgue a l'església parroquial de Moià amb el tenor Isidre Badia i l'organista Jordi Franch, que interpretaren obres de Casals, Fauré, Millet, Mozart, Schubert i Wagner, entre altres.

El dissabte 1 d'abril també tingué lloc, a l'Auditori de Sant Josep, el concert de la mezzosoprano Brenda Sara i de la soprano Paloma Segarra, acompanyades al piano per Eudald Buch. Formava part del V Cicle Joves Talents Maria Vilardell Viñas, organitzat per Joventuts Musicals de Moià.

Nous serveis

El dia 31 de març tingué lloc la inauguració d'un nou espai de servei, Centre Global de Salut, format per sis professionals de la salut (metgesses, podòloga, fisioterapeuta, logopeda). Es va fer un acte formal de presentació a la polivalent de l'Esplai de la Gent Gran de Moià, que acabà amb un pisolabis. Tot seguit es pogueren visitar les instal·lacions, situades en el número 29 del carrer de Sant Josep.

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Naixements

Roc Coll Font, fill de Carla i de Martí, dia 12 de desembre.

Sara Borrego Guiteras, filla de Nando i de Laura, dia 10 de febrer.

Kadidiatou Bah, filla d'Ousmane i de Binta Ousmane, dia 13 de febrer.

Jaume Barroso Martín, fill de Jaume i de Cristina, dia 1 de març.

Clàudia Clarà Pérez, filla de Joan i d'Isa, dia 8 de març.

Blai Vergés Garcia-Portillo, fill de David i d'Aïna, dia 20 de març.

Defuncions

Mari Ruiz Ruiz, de seixanta-dos anys, dia 25 de febrer.

Llorenç Sentias Fonts, de vuitanta-quatre anys, dia 28 de febrer, a l'Estany.

Lluís Colet Bach, de noranta anys, dia 9 de març.

Mercè Cirera Codina, de noranta anys, vídua d'Antonio Illa Sanz, dia 11 de març, a Barcelona (però era filla de Moià).

Emilio Díaz Castillo, de quaranta-set anys, dia 13 de març.

Mercè Paixau Font, de seixanta-cinc anys, dia 21 de març.

Antoni Tort Vila, de vuitanta-un anys, dia 24 de març, a l'Estany.

Francisco Sánchez Gago, de seixanta-tres anys, dia 4 d'abril.

Joan Ferrer Tarter, de cinquanta-vuit anys, dia 13 d'abril

NECROLÒGIQUES

Record de Mercè Paixau

M. Estany Esparó

Mercè Paixau

Mercè:

Tot just entrada la primavera i amb els estols brillant en el cel, t'has sentit tranquil·la i lleugera i has volat cap a l'infinit.

Tan bon punt ho hem sabut, un enfilall de records de dècades han passat pel

davant nostre. De petita a l'Estany, amb tota la colla corrent i jugant per carrers i places, a l'escola, a les fonts.

Més endavant a Moià, on la teva vida ha estat exemple de filla, esposa, mare i iaia. Has obert la porta a la família i als amics; casa teva ha estat una llar de bon caliu, era el lloc ideal on et trobaves bé.

Ara, després d'uns anys on has tingut fortalesa i coratge i una lluita contínua, ha arribat l'adéu, però els grans records i la teva estimació envers tothom no seran en va, ja que et portarem de manera permanent en el cor com sempre així ha estat.

Volem que gaudeixis molt embolcallada de llum i pau, i si pots enviar-nos riuixims de rosada sabrem que et tenim molt a prop.

Rep una forta abraçada i et diem a re-veure, Mercè.

* * *

La família Forcada-Paixau de tot cor dona les gràcies a tothom que durant aquest temps ens ha fet companyia i alhora als qui assistiren al funeral de la nostra estimada Mercè.

PUBLICACIONS

Llibres

Excursiones geológicas por la Cataluña Central: XIX Simposio sobre Enseñanza de la Geología

Manresa: GeoParc de la Catalunya Central [etc.], 2016. 192 pp.

Inclou l'aportació de Marta Fàbrega i Gallaguet «Del mar a la muntanya en el Moianès del Eoceno Central» (pp. 145-164) sobre els punts d'interès geològic del Moianès.

Picanyol. Ot el bruixot i les dites dels mesos

Barcelona: Edicions del Pirata, 2017. 32 pp.

Simpàtic quadern per a jugar amb Ot el bruixot (el personatge de ficció creat pel dibuixant moianès J.L. M. Picanyol) a descobrir dites dels dotze mesos de l'any.

Leonard del Rio i Campmajó. Estimats fills

Barcelona: Ed. Parnass, 2017. 364 pp.

Recull de cent poemes d'aquest autor igualadí, alguns dels quals es refereixen a Moià (on fou premiat en el certamen de la Festa de l'Arbre Fruiter).

Cardenal Lluís Martínez Sistach. Com aplicar «Amoris laetitia»

Barcelona: Ed. Claret, 2017. 86 pp.

Llibre que comenta alguns aspectes de l'exhortació pontifícia *L'alegria de l'amor* i que ha estat traduït del castellà pel nostre company de redacció Josep Ruaix.

Andrea Torielli. De viatge. Amb una entrevista a Sa Santedat Francesc

Barcelona: Ed. Claret, 2017. 394 pp.

Comentari sobre els divuit viatges internacionals efectuats del 2013 al 2016 pel papa Francesc. Llibre traduït de l'italià per Josep Ruaix.

Revistes

—**L'Esplai**, núms. 237 (març 2017) i 238 (abril 2017), amb 4 pàgines cada un sobre les activitats de l'Associació de Gent Gran de Moià.

—**Palestra**, núm. 149 (III i IV trimes-tres 2016), portaveu de l'esport moianès, amb 4 pàgines (incloent-hi els índexs del 2013-2016).

—**Cavall Fort**, núm. 1311 (primera quinzena març 2017), amb l'article divulgatiu «El viatge del Sol», de M.À. Petit i Mendizábal.

—**Els Marges**, núm. 111 (hivern 2017), que conté una llarga ressenya, signada per Jaume Macià i Guilà, del llibre *Estudis de llengua*, de Josep Ruaix i Vinyet.

Diaris

Regió7

15-2-2017

«Creix el nombre de víctimes mortals i greus a la Catalunya Central en accidents de trànsit. Bages i Moianès són comarques on va augmentar més la xifra en el 2016».

23-2-2017

«Moià aconsegueix reduir el cost del servei d'enllumenat públic el 25% en un any».

24-2-2017

«Usuaris del CAP de Moià es queixen que no hi ha pediatre fix des de fa un mes. Les alternatives són anar a veure el pediatre que visita a Castellterçol o ser atès per un metge de capçalera».

1-3-2017

«Civisme en ple carnaval, missatge a l'institut de Moià. Joves moianesos donen la cara contra el sexisme, l'incivisme i el consum excessiu d'alcohol».

2-3-2017

«Motor: Solà i Riera s'imposen en les 3 Hores de Moià amb remuntada inclosa al final».

3-3-2017

«El govern de Moià va gastar fa deu anys 2.400 euros en un llibre que està per obrir. És un volum de luxe d'una sèrie limitada dedicada per Grup 62 al Tapís de la Creació de Girona». «El BCN Drone Center de Moià brilla en el sector dels drons del certamen Mobile World Congress 2017».

4-3-2017

«L'ICS incorpora tres reforços per suplir temporalment la baixa de la pediatra de Moià. A partir de dilluns vinent hi haurà quatre dels dies coberts amb diferents professionals que

faran almenys una jornada cadascun al centre moianès».

15-3-2017

«Un accident de trànsit porta a un comís de rèptils al Moianès. L'infractor va ser descobert perquè va topat amb el cotxe i hi duia molts ratolins».

24-3-2017

«Moià fa una matinal solidària per recollir fons per a una entitat d'ajut als refugiats».

26-3-2017

«Les ADF del Bages i el Moianès amplien la xarxa de càmeres per a controlar focs a distància».

28-3-2017

«Bages i Moianès cerquen suports al pacte pel referèndum. Han signat 15 entitats i es fa la crida a 150 més».

30-3-2017

«Ramon Forcada, el valor segur de Yamaha. El cap de mecànics moianès, triple campió de MotoGP amb Jorge Lorenzo, acompanya ara el nou líder, Maverik Viñales».

EL PUNT AVUI+

23-3-2017

«El grup de defensa del riu Calders denuncia que hi ha "abocaments continuats". Entitats del Bages i el Moianès inicien una campanya per posar a l'agenda la contaminació del riu. Demanen més controls i que els infractors siguin multats».

26-3-2017

«Tinc molta fe en la comarca del Moianès», entrevista a Enric Güell, alcalde de Santa Maria d'Oló.

DADES METEOROLÒGIQUES

Estació pluviomètrica de l'Escola Pia

LATITUD 41° 48' 53" N LONGITUD 2° 5' 44" ALTITUD 741 m

FEBRER 2017

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	Màx.	Min.	Mit.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	Parcial	TOTAL
De l'1 al 10	11,3	2,7	7,0	1	4	5	W	4,0	
De l'11 al 20	12,9	5,1	9,0	3	3	4	E	85,5	
Del 21 al 28	13,8	4,0	8,9	5	2	1	W	7,0	96,5

MARÇ 2017

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	Màx.	Min.	Mit.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	Parcial	TOTAL
De l'1 al 10	15,0	4,3	9,7	2	1	7	W	23,6	
De l'11 al 20	18,5	8,0	13,2	6	1	3	W	1,0	
Del 21 al 31	14,3	4,8	9,5	3	3	5	W	76,2	100,8

Va nevar el dia 25 de març, amb un gruix de 6 cm.

COMPARATIVA MARÇ 1917 - 2017

	Març 1917	Març 2017
Mitjana de les màximes	10,2	15,9
Mitjana de les mínimes	0,8	5,7
Temperatura mitjana	5,5	10,8
Màxima absoluta	18	22
Mínima absoluta	-4	-0,6
Pluja mensual	35,8	100,8
Pluja màxima en un dia	16,2	44,8
Dies de pluja	7	6
Dies de neu	1	1

Les dades meteorològiques de Moià actualitzades cada 15 minuts (i les dades històriques des de l'any 2006) es poden consultar a la pàgina web de Carles Illa i Casanova, MeteoMoia.cat. També es pot seguir al Twitter: [@MeteoMoia](https://twitter.com/MeteoMoia), i al Facebook: [Meteo.Moia](https://www.facebook.com/Meteo.Moia).

NOTA DE LA REDACCIÓ

Totes les persones i entitats que vulguin fer-nos arribar articles, cròniques, informacions, etc. per al pròxim número de LA TOSCA, ens ho poden fer arribar fins al dia **25 de maig**, a través del correu electrònic latosca@latosca.cat o bé deixant-nos-ho a la nostra bústia, a Can Carner.